

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 240

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
TELEFON LJUBLJANA: 46-91

Maribor, torek 22. oktobra 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prelema v upravi ali po pošti 14 dln.
Dostavljen na dom 16 dln. tulla 30 dln.
POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.408

Cena
din 1.—

Zapletljaji na Daljnem vzhodu

Japonska vlada ustanavlja vojni kabinet — Nobenih novih diplomatskih pogajanj zaradi burmanske ceste — 25 podmornic bi lahko onemogočilo oskrbovanje Japoncev na Kitajskem — Odseljevanje ameriških državljanov in zapiranje konzulatov

TOKIO, 22. okt. DNB. Predsednik vlade Konoje se je zaradi novih prilik na Daljnem vzhodu odločil sestaviti vojni kabinet v okviru svoje vlade. Ponovna otvoritev poti preko Burme kaže jasno, da sta se Velika Britanija in USA postavili proti Japonski, piše »Kokumin Šimbun«. Akcija Londona in Washingtona je postala agresivnejša posebno še, ko so japonske čete vkorakale v Francosko Indokino. V Tihem oceanu je nastala nevarna napetost, ki jo hoče knez Konoje parirati s pritegnitvijo odličnih vojaških in civilnih predstavnikov v vojni odbor. Do te izpremembe je došlo takoj po povratku trgovskega ministra iz Holandske Indije. Računajo, da bo vojni kabinet sestavljen že do začetka novembra.

TOKIO, 22. oktobra. Stefani. Uradni predstavnik zunanjega ministrstva je izjavil, da ni nobenih diplomatskih pogajanj zaradi ponovnega odprtja burmanske ceste po Angležih. Japonska vlada spremlja samo pazljivo nadaljnji razvoj položaja, vedno pripravljena, da interverira v ugodnem trenutku. Tu se zatrjuje

dalje, da je bila burmanska cesta odprta na željo Londona, da vplete Zedinjene države Severne Amerike ne samo v vojno z Japonci, ampak tudi z državami osi. Iz Kalkute pa poročajo, da je tudi Indija prepovedala izvoz starega železa iz Indije na Japonsko.

NEW YORK, 22. okt. DNB. Dopisnik

»New York Timesa« poroča iz Hongkonga o prvih znakih že davno ugotovljenega tesnega sodelovanja med ameriško in angleško vojno mornarico na Daljnem vzhodu. Že dva meseca so vskladiščene tam velike količine priprav za potapljanje, ki so potrebne podmornicam Zedinjenih držav. Tam zatrjujejo, da bo v primeru, ako Angleži odstopijo USA svoje baze na Daljnem vzhodu, postal Hongkong podmorniška baza USA, ker bi že 25 podmornic z večjim akcijskim radijem zadostovalo za zaščito kitajskega morja in popolno preprečitev oskrbovanja japonske vojske na Kitajskem iz Japonske. Ladjedelnica v Hongkongu je tudi popolnoma sposobna za popraviljanje podmornic.

TOKIO, 22. okt. Reuter. Ameriški parnik »Monterey« bo prišel v Yokohamo prihodnji torek, da vzame na krov 425 Američanov z rodbinami, ki se selijo domov. Ladja bo potem odphula v Šanghai, kjer bo 1. novembra vkrcala isto število Američanov iz Kitajske. Na povratku bo »Monterey« pristal v Avstraliji in Novem Zelandu.

TOKIO, 22. oktobra. DNB. V tukajšnji ameriški koloniji zatrjujejo, da bo ameriško veleposlaništvo zaprlo večino ameriških konzulatov na Japonskem. Koncem tega meseca bo kot prvi opuščen konzulat v Hagoji, ker je večina Američanov zapustila to področje in odpotovala v Ameriko.

Slabo vreme ovira večje letalske napade

Kljub temu so bila včeraj in ponoči tako nemška letala nad Anglijo, kakor tudi angleška nad Nemčijo in področjem ob Rokavskem prelivu

NEMSKA VOJNA POROČILA

BERLIN, 2. oktobra. DNB. Včeraj je bilo več uspešnih letalskih napadov na razne vojaške naprave po Angliji. Zadevata je bila neka tovarna v vzhodni Angliji, v drugem mestu pa uničenih več letal na nekem aerodromu. Poškodovanih je več postaj in železniških prog, bombardirana so bila pristanišča ob angleški kanalski obali.

BERLIN, 2. oktobra. Unp. Nemška letala so včeraj napadala Anglijo kot »ti. sočkratno maščevanje«, s katerim bo kaznovana Anglija zaradi včerajšnjega angleškega nočnega napada na Berlin, ki pomeni organizirani teror proti Berlinčanom. Uradno javljajo, da so nemška letala včeraj napadala London in mesta v južnovzhodni Angliji ter neko angleško pristanišče v Kanalu.

BERLIN, 22. oktobra. DNB. Med včerajšnjim napadom na London je bil sestreljen angleški lovski avion, ki se je ves v plamenih zrušil na notranji del mesta. Mimo tega so bila zrušena še tri druga angleška letala.

BERLIN, 22. oktobra. DNB. Posamezna nemška letala so včeraj napadla nek angleški konvoj. Potopljen je bil 3000-tonski trgovski parnik.

BERLIN, 22. oktobra. Stefani. Eno samo nemško letalo je napadalo angl. konvoj včeraj proti večeru ter zadelo v polno 3000-tonsko trgovsko ladjo. Drugo letalo pa je sestrelilo v plamenih nekega angleškega lovca. Ostala letala so s strojnimi obstreljevali in zažgala barabne balone nekega južnega obalskega mesta. Več angleških letal je bilo uničenih na tleh na angleških letališčih.

ANGLEŠKA VOJNA POROČILA

LONDON, 22. okt. Reuter. Slabo vreme je zmanjšalo nemške napade na London, in druge kraje v Angliji v teku noči, kakor tudi onemogočilo večjo ofenzivo angleškega letalstva. Največ nemških napadov je bilo proti Midlandom, Londonu in krajem ob reki Mersey. Bilo je poškodovanih več hiš in nastalo je tudi nekaj požarov, ki pa so bili kmalu pogaseni. Število ubitih in ranjenih ni tako veliko. Tudi v nekem severozahodnem mestu je bilo precej škode. Bombe na London so padle samo v nekaterih distriktih. Mezla in slabo vreme sta ovirala napadalca. V nekem mestu v Midlandih je že tretje začelo goreti v nekem hotelu, ki

nu in šoli. Pri Liverpoolu je bil neki avtobus raznešen na koščke.

LONDON, 22. okt. Reuter. Uradno javljajo, da so britske letalske sile, kljub vremenskim težkočam, na katere so naletele, napadle razne točke v Nemčiji.

LONDON, 22. okt. Unp. Invazijska pristanišča na francoski obali so bila včeraj vsa v ognju zaradi napadov angleških letal.

LONDON, 22. okt. Reuter. Uradno javljajo, da so angleška letala od septembra dalje 14krat napadla Berlin. V napadih je sodelovalo blizu 250 angleških letal, ki so dvrgla 200.000 kg bomb.

NEMCI REŠILI ANGLEŠKE LETALCE
BERLIN, 22. oktobra. DNB. Neko

nemško sanitetno letalo je rešilo v nedeljo posadko sestreljenega angleškega bombnika tipa Bristol-Blenheim. Našli so posadko v Kanalu. Pilot je bil težko, ostala dva člana posadke pa laze ranjena. En motor na letalu je bil uničen. Britsko letalo se je bilo po prvi poškodbi spustilo niže, sledila je še ena nemška salva nanj, na kar se je moralo spustiti na morje. Posadka se je vkrcala v gumasti čoln, na kar jo je rešilo nemško sanitetno letalo. Člani posadke so bili z Novega Zelanda in so nedavno vstopili v britsko službo. Sestreljeni so bili na svojem poletu proti Nemcem.

Močan potres v Romuniji

BUKAREŠTA, 22. oktobra. DNB. Davi ob 8.40 so zabeležili v Bukarešti močan potres, ki je povzročil veliko škodo. Mnogo hiš je porušeni, ponekod so se porušila celo pročelja stavb, drugod so

razbita okna. V večih delih mesta je pretrgana telefonska zveza in napeljave za razsvetljavo. Tramvajski promet v notranjosti mesta so morali ustaviti za pol ure. Potres je trajal ena do dve minuti.

Odmevi Churchillovega govora Francozom

LONDON, 22. okt. Reuter. Svoj govor po radiu, ki ga je imel Churchill sinoči na Francoze (glej str. 3), je angleški premjer zaključil: »Lahko noč! Zaspite, da boste zbrali moči za jutrišnje naloge in dan, ko bo sonce posijalo z resnico in obsulo z žarki vse one, ki trpe zaradi skupnih ciljev. Zasijalo bo sonce in zablestelo nad grobovi junakov. Živela Francija! Naprej z narodom iz vseh dežel za pravico in resnico, naproti boljšim časom!«

LONDON, 22. okt. CBS. Veliko se komentirajo Churchillov govor ter izjavi

dveh drugih ministrov. Churchill je izjavil, da bo Velika Britanija leta 1941. imela premoč v zraku. Mornariški minister Alexander je izjavil, da bo Velika Britanija prenesla bojišče v sovražno deželo. Kolonijški podtajnik lord Lloyd pa je napovedal, da bo Velika Britanija kmalu začela z ofenzivo. Minister za letalsko produkcijo lord Beaverbrook pa ni še mogel povedati, kdaj se bo začela ofenziva. Dejal je, da ima danes več letal kot sploh kdaj prej, vendar pa še ni zadovoljen.

Romunija zahteva izročitev Urdareanuja

BUKAREŠTA, 22. okt. DNB. Romunska vlada je poslala španski vladi zahtevo za izročitev bivšega dvornega maršala Urdareanuja, ki je pobegnil z bivšim kraljem Karlom. V svoji zahtevi pravi romunska vlada, da je Urdareanu ponarejal listine in poneveril denar. Po rezultatih dosedanje preiskave je ugotovljeno, da je Urdareanu eden glavnih krivcev umora voditelja Železne garde Codreanuja. Isto je preiskava ugotovila tudi glede gospe Lu-

pescu. Vlada bo zahtevala tudi njeno izročitev. Vesti iz Seville trdijo, da je med kraljem Karolom in obema njegovima najožjima zaupnikoma nastal resen spor, ker drug drugemu očitajo krivdo za neuspeh njihove politike v Romuniji.

AMERISKI RDEČI KRIZ ANGLEŠKEMU

NEW YORK, 22. okt. DNB. Ameriški Rdeči križ je poslal angleškemu RK 330.000 dolarjev v pomoč.

Turčija se bo v vsakem primeru branila

CARIGRAD, 22. okt. Unp. Neki visoki turški uradnik je izjavil ameriškim novinarjem, da se bo Turčija branila, pa čeprav jo napade 3 ali 5krat močnejša sila.

RIM, 22. okt. ZPV. »Il Popolo di Roma« poroča, da je Turčija koncentrirala pri Cataldži v Traciji 500.000 vojakov. — Turški listi prisojajo Edenovemu obisku velik pomen.

Odločilna bo bitka za Egipt

BUENOS AIRES, 22. okt. Stefani. List »Dasione« javlja iz Londona, da so tam vedno bolj prepričani, da se odločilna bitka v tej vojni ne bo bila ob Temzi, nego v Egiptu. List dostavlja, da angleška vojna mornarica ni v stanju, da prepreči prevoz italijanskega vojnega materiala iz Apeninskega polotoka v severno Afriko.

USTAVLJEN IZVOZ SVINJ V ITALIJO

BEOGRAD, 22. oktobra. AA. Direkcija za zunanjo trgovino javlja, da je za nekaj časa ustavila izvoz živih svinj v Italijo.

ISMET INÖNI,

predsednik Turčije, ki postaja z vsakim dnem predmet večjega zanimanja v med-

narodnih političnih krogih. Živahna diplomatska aktivnost v Ankari priča, da se narod ob Dardanelah zaveda svojega položaja in išče prave poti za konsolidacijo svoje bodočnosti.

Maribor, 22. oktobra.

Tesno povezano s socialnim je gospodarsko življenje. Še več: pravilno urejeno gospodarsko življenje je osnova za harmonično razvijajoče se socialne odnose. Kjer ni urejenega gospodarstva, tam nastanejo tudi socialna trenja.

Po dolgih letih svobodnega gospodarstva, t. j. gospodarstva, kjer je lahko vsakdo delal kar je hotel, smo prišli do spoznanja, da je tak način »gospodarjenja« vse prej kot gospodarski. Danes ga vidimo kot celo silno potratno obliko človeškega delovanja, ki se mora temeljito izpremeniti, če hočemo, da bo človeštvo lahko zadržalo druge dobrine. Svobodnega gospodarstva mora biti konec, če hočemo človeštvo ohraniti osebno in duhovno svobodo.

Ponekod so odpravili gospodarsko svobodo tako, da so s tem tudi zapadli v duhovno suženstvo. Ali naj gremo po teh zgledih?

Ne, če hočemo ostati osebno in duhovno svobodni, moramo sicer opustiti načela svobodnega gospodarstva, a sprejeti take nove poglede, da bomo lahko z njimi spremenili svet, ne da bi pri tem žrtvovali svojo svobodo.

S takimi pogledi moderne demokratske mladine smo vzeli v pretres »Program« ljubljanske omladine JNS in njegova »Gospodarska načela«.

Takoj je treba povedati, da so pisana odkrito in zametujejo vsako demagogijo. Zaradi gospodarske naravi same ne obljublajo gradov v oblakih, temveč s prstom kažejo na vse, kar bodo morali posamezniki ali pa tudi imoščice narediti ali opustiti v »novem« življenju. Pravilno je zavrnilo brezglavo posnemanje tujih zgledov.

V državi, kjer od zahodne civilizacije in kulture prehajamo polagoma v azijske razmere, je vprašanje notranjega gospodarskega življenja zapleteno. Zato je tudi težko izvedljiva zahteva: »Ne sme se dogoditi, da bi del države gradil svoje bogastvo z zapostavljanjem drugih delov države.« Težko je to pred vsem zaradi tega, ker je povsod pomanjkanje poštenih ljudi. Mi si stvar idealno zamislimo ter jo začnemo tudi izvajati, potem se pa zgodi pri nas z vsako stvarjo tako, kakor se je z »jugoslovansko ideologijo«. Nekateri so jo razumeli kot velebrstvo, drugi kot svojemu narodu škodljivo, le pri nas Slovencih je naša iskrene zastopnike, a še tisti so jo kompromitirali. Zato pa: najprej je treba najti »novega« človeka, da se bo dalo živeti »novo« življenje.

Ker pa je takih »novih« ljudi v naši državi še vse premalo, bi bilo nedvomno potrebno zožiti široke gospodarske poglede in najprej paziti, da se zagotovi Sloveniji pravičen gospodarski razvoj, ne pa zaradi koristi n. pr. vovodinskih producentov ali pa koga drugega delati na gospodarskem telesu Slovenije globoke rane. Razume se, da moramo biti pri pogledih na vso državo široki, vendar pa naša širokogrudnost ne sme uničevati našega obstoja, ker to tudi ne bi bilo v interesu državne skupnosti.

»Gospodarska načela« vidijo glavne probleme naše vasi v agrarni prenaseljenosti, majhnih kmetijah, slabi donosnosti in neorganiziranem kmetiskem kreditu. To je pravilno spoznanje, ki nam odkriva drugačne poglede, kakor pa nam jih daje stalno tarnjanje o naših agrarnih težavah. Veliko pri nas slišimo lepega o danskem kmetu in o njegovem visokem življenjskem standardu. Pri tem pa pozabljamo, da je na Danskem 37 kmetijskih ljudi na kvadratnem kilometru orne zemlje, pri nas v Sloveniji pa 238! Kako naj torej pri tej ogromni razliki dosežemo isti standard? Če bi vse premoženje Slovencev razdelili, bi dobili presenetljivo nizke številke. Na ta način torej ne bomo odpravili vseh težav. Rešiti pa se dajo gotovo z industrializacijo, ki pa ne sme biti umetna in breznačrtna.

Zato je tudi pravilno rečeno, da brezglave industrializacije za vsako ceno ne sme biti v naši gospodarski politiki. To vidimo najbolje tu v Mariboru, kjer je mesto zaradi industrije doživelo nesluten dvig, kjer pa lahko prav tako pride do katastrofe, če se dopusti, da lahko vsakdo svoje stroje natovori in odpelje, brez ozira na težke vsote denarja, s katerim mu je pred vsem delovna roka naših ljudi napolnila žep.

Dobro je tudi zapaženo vprašanje na-

Naloge Španije v Južni Ameriki

Nemški list o vlogi, ki naj jo izvrši nacionalistična Španija pri delu za odcepitev latinske Južne Amerike od anglosaških Zedinjenih držav Severne Amerike

BERLIN, 22. oktobra. ZPV. »Frankfurter Zeitung« objavlja pod naslovom: »Alternativa« sledeče: Davno je že minil čas, ko so na panameriški konferenci zastopane republike Srednje in Južne Amerike pošiljale brzovjavke »vzvišeni materij domovini« Španiji. Pod vedno večjim vplivom Zedinjenih držav Severne Amerike, so postale panameriške konference torišče za naglašanje edinosti političnih

in gospodarskih interesov zahodne poloble kot dejstva mednarodne politike. Res je, sklepanje takomenovanih »konvencij« in »deklaracij« ni mogoče smatrati vedno za soglasno izražene one solidarnosti obeh ameriških kontinentov, katere uresničevanje predstavlja najvišji cilj panameriške politike Washingtona, vendar bi pomenilo podcenjevati uspehe, katere so USA dosegle v teku zadnjih let,

ako bi trdili, da so nasprotne struje dosegle kako nasprotje med zunanjo politiko obeh Amerik. Na konferenci v Lini je mogel l. 1928. sicer res argentinski delegat oporekati trditvi zunanjega ministra USA Hulla o identičnosti interesov USA in imberskoameriških republik z ozirom na kulturni različni izvor.

Vojna v Evropi je povzročila v svojem razvoju nove vplive v panameriški politiki. Na konferenci v Panami in Havani je bilo jasno videti, da južnoameriških interesov ni mogoče popolnoma prilagoditi interesom USA, ker proti temu ne govore samo kulturni, ampak tudi politični, in pred vsem gospodarski razlogi. V prvi vrsti ni mogel biti uresničen načrt o kartelu za kupovanje južnoameriških viškov proizvodnje in njihov izvoz iz središča v Washingtonu, ker bi dejansko pomenil ukinitve avtonomnih gospodarskih zvez med južnoameriški državami in Evropo. Istočasno pa bi to pomenilo tudi, da vlade v Buenos Airesu in Riu de Janeiru ter v manjših južnoameriških republikah opuščajo prvobitno pravico svojih dežel, popolno suverenost in nekontrolirano svobodo akcije od kogarkoli.

Kulturni odnosi Južne Amerike z Evropo pa bi se mogli izkoristiti v večji vpliv. Iberskoameriške države niso podvržene večjemu in niti ne neposrednemu vplivu kulture Severne Amerike, ker so ohranile v svoji žilavi vztrajnosti svoje civilizacijske temelje, vendar bi novo gibanje, usmerjeno izven Amerike, moralo prav to dejstvo najbolj poudariti in izzvati renesanco španske kulture v Južni Ameriki. Naravno je, da pripada glavna vloga pri taki akciji oni državi, ki je bila izvor ljudstva in kulture Južne Amerike, t. j. Španiji. Dokler je Španija pod vplivom zahoda bila slabotna država, takega poslanstva ni mogla vršiti. Uvedba nacionalnega režima in obnove političnega programa pa ustvarja nove pogoje za vršitev tega poslanstva. Španija se danes ne zaveda znova le svojega položaja v Evropi in v novem evropskem redu, ampak spoznava tudi naloge, ki izvirajo iz njene zgodovine in njenega nekdanskega položaja v svetu. Madrid se dobro zaveda, da ne more obnoviti svojega nekdanskega »imperija« v smislu ozemeljskega osvajanja bivših preoceanjskih kolonij, zato pa hoče spet obnoviti pojem »hispanstva«, ki je bil prej duhovna zveza med Španijo in španskim svetom. Ta vez mora postati tudi sedaj, samo v spreminjeni obliki.

Zdi se, da stoji sedaj južnoameriški kontinent pred veliko odločitvijo. — V Evropi je izvršila njegova duhovna mati Španija revolucijo, iz katere je prvič po dolgi dobi vstala zopet kot močna država. V Ameriki se pa na drugi strani tudi pripravljala močna država, USA, da uresniči svoje tolmačenje Monroeve doktrine v smislu njene nadoblasti nad obema deloma ameriškega kontinenta. Hispanizem ali amerikanizem, to je sedaj, kakor se zdi, alternativa, pred katero stoji Iberska Amerika. Španija se pripravljala, da proži v tem odločilnem trenutku svojim bivšim ameriškim zemljam duhovno orožje odpora v smislu pojma hispanizma. Njej pripada naloga posredovalca med novo Evropo in Južno Ameriko. Španija je duhovna os španskih narodov«, je geslo falangistov. Ali bodo iz tega sledili tudi politični in gospodarski nasledki, to zavisi od nadaljnjega razvoja Španije in njenega političnega položaja, ki ga bo zavzela v Evropi, ko bo končana vojna proti Angliji. Sedaj je Španija le v možnosti pokazati, da more preprečiti vse ovire na poti k temu cilju. — Končno pa velja tudi tu kot povsod v tem trenutku: diplomacija more pomagati, odločila pa bo vojna.

Borza. Curih, 22. X. Devize. Pariz 9,95, London 17,15, Newyork 4,31 1/2, Milan 21,80, Berlin 172,70.

Mariborska napoved: Pretežno jasno in stanovitno vreme. Obeta se popoldne. Včeraj je bila najvišja temperatura 16,4, danes najnižja -0,4, opoldne 12,9.

Boji med Italijani in Angleži

RIM, 22. oktobra. United Press. Italijansko vrhovno poveljstvo javlja o napadih britanskih bombnikov na severno Italijo. V teku napadov je bilo ubitih 7 oseb ter ranjenih 15. Poškodovanih je več hiš ter zažganih nekaj manjših gozdov. Včerajšnji angleški napad je bil razdeljen na dva dela, na zahodni in vzhodni, in naperjen proti italijanskim vojaškim tovarnam. Vrhovno poveljstvo pravi, da so angleška letala prekršila nedotakljivost švicarskega ozemlja.

KAHIRA, 22. okt. Unp. Prvi bombni napad na Kairo v tej vojni je bil v noči

od nedelje na ponedeljek. Neko italijansko letalo je letelo nizko nad strehami ter vrglo več bomb. Neki Egipčan je bil ubit, šest pa ranjenih.

ADEN, 22. okt. Reuter. Angleška letala so napadla italijanske aerodrome v Dire-dauu.

STOCKHOLM, 22. okt. DNB. Po vesteh iz Londona, je bil dopoldne spet dan znak za alarm na Malti. Alarm je trajal eno uro. Več italijanskih letal je v varstvu oblakov preletelo otok iz vseh smeri. Ne poročajo, ali so vrgli tudi bombe.

Sodelovanje španske in nemške policije

MADRID, 22. oktobra. DNB. Šef španske policije in civilni guverner Madrida, grof de Majalde, se je pred dnevi vrnil iz Nemčije, kjer je bil gost Himmlerja. Novinarjem je na povratku izjavil, da je bila v Berlinu postavljena osnova za sodelovanje policijskih ustanov obeh držav. »Spoznal sem policijski red in izredni duh, ki vlada v oboroženih vrstah njenih stražnikov in udarnih čet. Njih tehnično znanje in udarna silo je na višku. Tudi v

Španiji ima mlada nacionalno sindikalistična policijska organizacija nalogo, odstraniti še zadnje sledove najkrvavejše, najstrašnejše revolucije v obstoju Španije. Izkušnje nemške in fašistične policije bodo pri tem špancem v drugo ceno pomoč. Sodelovanje naših policijskih organizacij z onimi v Nemčiji in Italiji je nujno potrebno za zaradi novega reda, ki ga bo dobila Evropa.

Katastrofa francoskega letala

VICHY, 22. oktobra. Havas. Letalo, v katerem so se vozili trije francoski in štirje nemški častniki, ki so pripadali kontrolni komisiji, se je ob obali Sredozemskega morja zaradi burje zrušilo na tla. Vsi dosedanjji poizkusi, da bi našli trupla ponesrečencev, so ostali brez uspeha.

Alzacija postane nemška

LONDON, 22. oktobra. ZPV. Na velikem zborovanju v Strassburgu v Alzaciji je izjavil državni namestnik in župni vodja Wagner, da je Francija s to vojno dokončno izgubila Alzacijo, ki bo poslej postala za vselej sestavni del Nemčije.

NEMŠKI IN SOVJETSKI NOVINARJI V ARADU IN TEMIŠVARU

BUKAREŠTA, 22. oktobra. Rador. Skupina nemških in sovjetskih novinarjev je obiskala Arad in Temišvar. Tu se je lahko prepričala o postopanju Romunov proti onim Madžarom, ki so optirali za Madžarsko. Obenem so lahko čuli pritožbe Romunov, ki so bili izgnani iz onega dela Transilvanije, ki je pripadla Madžarom.

ALANDSKI OTOKI

MOSKVA, 22. oktobra. Tass. Predsedništvo vrhovnega sveta je ratificiralo konvencijo, sklenjeno s Finsko glede demilitarizacije Alandskih otokov.

PODRAŽITEV ŽIVIL V SSSR

MOSKVA, 22. okt. Unp. Uradni dekret je brez obrazložitve povišal ceno kruha v Moskvi in Leningradu za 15%, čeprav je bila letošnja žetev obilna. Istočasno pa je bila znižana cena krompirju za 25%.

ših javnih del, ki so se doslej le prečesto izvrševala vse bolj po privatnih in političnih zrelščih kot javnih in splošnih. Najlepši primer za to je cesta na Kaplo, ki so jo začeli graditi še pred vsakimi volitvami, pa tudi z njimi končali. Če bodo javna dela nekoč v redu izvajana, potem bodo res postala zatočišče tistih, ki postanejo drugod nezaposleni. Tedaj pa bo tudi mogoče vse podpore za nezaposlene črtati, ker so itak javna sramo-

GOVORICE O SOVJETSKIH NOTAH

CARIGRAD, 22. okt. United Press. V diplomatskih krogih se govori, da je Sovjetska zveza poslala v Berlin dve noti glede zadnjih dogodkov v Romuniji. Te govornice, ki pa ne navajajo ničesar točnega, pravijo, da je rečeno v notah, da je bila dogovorjena ekonomska, ne pa vojaška penetracija Romunije.

VOJAŠKE VAJE V BRAZILJI

RIO DE JANEIRO, 22. okt. Unp. 40.000 motoriziranih vojakov sodeluje s tanki in letali pri manevrih za obrambo glavnega mesta. To so prve velike vojaške vaje v Južni Ameriki, ki naj dokažejo sposobnost obrambe pred napadalcem.

VOLITVE NA FILIPINIH

MANILA, Filipini, 22. okt. Unp. Hilario Moncardo, znani Američanom prijazni voditelj Filipincev, je včeraj vložil svojo kandidaturo za predsedniške volitve ter izjavil, da hoče spraviti vse Filipince pod protektorska krila USA.

AVSTRALSKI LETALCI

NEW YORK, 22. okt. Tass. Avstralski letalski minister je izjavil, da je vlada dala za izvežbanje letalcev vsoto 11.500.000 funtov sterlingov. Prva skupina mladih letalcev bo zapustila šole sredi novembra.

MUSSOLINIJEV TRG V BRATISLAVI

BRATISLAVA, 22. oktobra, Stefani. Občinski odbor Bratislave je sklenil pomenovati enega najlepših trgov prestolnice po Mussoliniju.

PRVA POMOČ KATALONCEM

BARCELONA, 22. oktobra. DNB. Oblastva Katalonije so dala 200.000 pezet kot prvo pomoč ponesrečencem pri poplavih v severni Kataloniji.

SOVJETSKA POLJEDELSKA RAZSTAVA

MOSKVA, 22. okt. Tass. Zaključena je poljedelska razstava, ki jo je obiskalo nad štiri milijone oseb.

ta našega stoletja, ko so po eni strani delovni ljudje brez dela, po drugi pa nikjer ni dovolj rok za izvršitev najnujnejših javnih del!

Razume se, da bi se moglo o gospodarskih načelih objavljenega programa obširno pisati. Tega namena na tem mestu nismo imeli in je bila naša naloga le opozoriti na nekatera gospodarska načela, ki so v tem programu pravilno za progresivno slovensko mladino načrtana. Rr.

Francija se polagoma otresa psihoze poraza

Narod se prebuja iz omotice, ki jo je povzročil spočetka udarec vojne

Francoski romanopisec André Maurois je v svojih izpovedih z redko odkritosrčno prikazal vse vroke in posledice francoskega poraza. Njegovim izvajanjem, ki smo jih objavili v minulih dneh, naj sledi danes pogled v življenje sedanje Francije, ki se izmotava iz udarcev in išče pota v novo bodočnost.

Za ogromno večino francoskega naroda je prišel vojni poraz s kapitulacijo in zasedbo tretje petine Francije po nemških četah tako naglo in nepričakovano, da je vplival kakor omotica v trenutku na tla pobitega človeka. Ta vpliv je pa tudi razumljiv, kajti vse do zadnjega trenutka Francozi sploh niso mogli verjeti, da bi bila njihova vojska tako slaba, da ne bi mogla vsaj še kljubovati nemški. Bili so vajeni verovati v končno zmago ali vsaj v čudež, kakor je bil v svetovni vojni oni na Marni.

Nenadni poraz s kapitulacijo jim je zamagljal presojo položaja, in iz ekstreme vere so padli v drugi ekstrem, v resignacijo in apatijo. V dobi tega duševnega zloma so se z lahkoto dvignili na površje ljudje, ki so videli vstajenje samo v polni notranji in zunanji preorientaciji ne samo politike, ampak tudi celokupne duševnosti. Prvo, kar je bilo, je bil predlog, da se mora poražena Francija v vsem prilagoditi nastalemu novemu položaju v Evropi. Treba je pomesti z demokracijo in uvesti režim, ki bo vsaj nekako v skladu z režimi, kakršni vladajo v onih dveh velesilah, ki sta Franciji zadalj ta strašni udarec. Treba pa bi se bilo tudi gospodarsko prilagoditi novemu redu, in v tej zvezi smo slišali celo vrsto predlogov, kako naj bi Francija postala zopet pred vsem agrarna država in bi se tako njeno agrarno gospodarstvo spopolnjevalo z nemškim industrijskim. Prejšnji želji po dominaciji je torej sledila pripravljenost po vklonitvi in podreditvi tujim silam.

Drug, nič manj značilen pojav, je bila zahteva, da je treba kaznovati tako tiste, ki so zakrivil, da je bila Francija poražena, kakor tudi, da je šla v vojno kljub temu, da nanjo ni bila dovolj pripravljena. Iz te prvotne še razumljive zahteve po kaznovanju krivcev poraza, pa se je sčasoma razvila na predlog nekaterih dosti bolj enostranska zahteva: **kaznovati vse one, ki so zakrivil, da je Francija sploh šla v vojno.**

Obe ti dve glavni zahtevi sta imeli svoj prvotni izvor gotovo v razočaranju, toda kmalu je nad tem razočaranjem zmagala špekulacija. Pojavili so se ljudje, ki so bili prepričani, da bo Francija, ako se vkloni novemu redu in ako kaznuje vojne krivce, otresla s sebe sploh vso odgovornost za novi položaj in si pridobila pri zmagovalcih tolikšno naklonjenost, da jo bodo pustili neokrnjeno v Evropi in v njenem imperiju ter jo sprejeli v svojo družbo kot sodelavko. Kako navčno je bilo to mišljenje, so pokazali prav

kmalu tako v Nemčiji kakor v Italiji, kjer so na omenjene francoske upe odgovorili kratko in hladno, da je za vojno odgovoren ves francoski narod in da Francija nikoli več ne more zavzeti prejšnjega položaja.

V zadnjih tednih se pa zdi, da se Francozi polagoma otresajo psihoze poraza in se pričnajo bolj razločno zavedati dejanskega položaja. Pri tem opažamo celo znake, ki nam dokazujejo, da jih postaja sram svoje prvotne omotične slabosti. V zvezi s tem vstaja reakcija tako proti onim, ki propagirajo popolno prostovoljno preorientacijo, kakor tudi proti tistim, ki hočejo gnati vprašanje

Položaj Jugoslavije se okrepljuje

Ves nemški tisk s simpatijami piše o govoru našega zunanjega ministra dr. C. Markovića ter naglašja, da »ima Jugoslavija v Nemčiji siguren trg za svoje blago, zagotovljene so ji cene, ki bi jih nikjer drugod ne mogla doseči. Izjava dr. Markovića dokazuje, da ne odvezemo blaga drugim, temveč da delamo na napredku za izmenjavo tega blaga. Takšna politika se bo nadaljevala tudi v bodoče. V tem smislu delamo s polno paro.«

Na zboru JRZ v Nišu je predsednik vlade Cvetković med drugim izjavil, da »so se dogodki zdaj prilično izkristalizirali. Mi imamo danes jasen mednarodni položaj. Ta je tak, da moramo svojo zunanjo politiko voditi še dalje v istih smerih tako, da se varujemo vsake pustolovščine in vsega, kar bi nas moglo spraviti iz mirnega stanja, v katerem živimo. Zato smo pazili in pazimo na to, da ohranimo z našimi sosedi dobre odnose, da storimo vse, da se naši gospodarski in

vojne krivde do absurda. Kakor je te dni poročala »Neue Zürcher Zeitung« iz Clermont Ferranda, izjavljajo nasprotniki prostovoljne vključitve v novi red, da predlagajo njeni propagatorji nekaj, česar vsaj trenutno nihče od njih niti ne zahteva. Ti govore o »sodelovanju«, toda sodelovanje ni podreditev, a Nemčija zahteva le podreditev celokupne francoske produkcije zahtevam nemškega gospodarstva in jo tudi izvaja. »Action Française« se pri tem celo vprašuje, čemu naj bi se Francozi sami vrgli v suženstvo? Ali ne bi bilo bolj pametno in moško, voditi politiko dostojne rezerviranosti? »Mi moramo sicer pristati na sodelovanje, toda stremeti obenem tudi po tem, da obvarujemo kolikor mogoče več svoje samostojnosti.« Podobno so se izrazili tudi mnogi drugi listi in celo »Temps«, ki je dolgo molčal, se je ogiasil

drugi odnosi z njimi v ničemer ne izpremenijo, z ničemer ne skale, ker se tako tudi njihovi interesi v celoti ujemajo z našimi.«

»Daleč smo od tega, da v kakršnem koli pogledu stavljamo naši domovini neke naloge, ki so tuje našim nacionalnim interesom. Zato pomeni naše staljšee resnično zagotovo miru v tem delu Evrope. Jugoslavija vodi realno politiko, od katere ne bo odstopila. Država ne bo šla v nobene kombinacije, zato je napadno pisanje dela tujega tiska. Staljšee Jugoslavije je bilo jasno že v prvih dneh vojne in se doslej ni izpremenilo. Narod je miren, pa odločen in prost vsake nervoze, kljub težkemu položaju, ki se dogaja okrog nas. Narod naj ne nasada raznim prišepetavcem, zaupa naj državnim predstavnikom, ki bodo tudi nadalje vodili Jugoslavijo v došlej preizkušeni smeri,« piše »Delo«, list pravosodnega ministra dr. L. Markovića.

Kvalificiranje delavstva v SSSR

Nedavno je sovjetska vlada izdala ukaz, da se mora vsako leto izvežbati v posebnih strokovnih šolah 800.000 delavskega naraščaja. Posebno velja to za obrti, železnice in ono industrijo, ki jo država potrebuje v vojni. Mladi naraščaj, ki bo v starosti 16 do 17 let vstopal v nove izobraževalne tečaje, naj bi nadomestil pomanjkljivosti, ki so doslej bile v sovjetski delavski izobrazbi, piše »Neue Zürcher Zeitung« ter nadaljuje: »Dolgo je mislila »delavska država brez nezaposlenih«, da je z odstranitvijo delavskega kapitala in z investiranjem ogromnih vsot v državno industrijo rešen delavski problem. Stalinova industrija je dajala vitez, da more računati z ogromno delavsko storilnostjo in neizčrpnimi rezervami s podeželja ter s tem avtomatično kriti potrebe industrije. Kljub dotoku kmečkega prebivalstva v mesto se je pa pokazalo,

da to ne zadošča za okrepitev delavskih vrst, ki so tudi kvalitativno terjale reorganizacijo. Zdalj bo stopilo vsako leto skoro milijon izvežbane delavske mladine v ospredje in je vprašanje, ali se bodo ti uveljavili kot delovodje v tovarnah. Na vsak način so novi ukrepi dokazali, da je vlada spoznala pomanjkljivosti industrijskega delavstva, obenem pa računa z mednarodnim položajem, hoteč čimbolj dvigniti sposobnost onih podjetij, ki jih vojska ne more pogrešati. Z dekretiranjem delavske dolžnosti stopa sovjetski despotizem spet na plan. Ako se bo kvalitativnemu industrijskemu naraščaju posrečilo odstraniti res vse pomanjkljivosti, ki so doslej pretile sovjetski vojski za primer vojne v zaledju, bo odpadel tudi vitez prisiljenega šolanja.«

vič izredno karakterno plastično in realno, tako po zunanjsčini, kretnjah, besedah in celotni igri sploh. Mestoma dosega izredne kvalitativne uspehe, ki prehajajo v resnično umetniško ustvarjanje. V stil igranja realistično ustrezajoče je znešena prav tako tudi vpodobitev Tonkovićeve mlade žene Ankice, ki jo igra gdč. Ema Starčeva. Markantno osebnost pokrovitelja društva »Srce za siromaka« ustvarja g. Danilo Gorišek v karakterno vsestransko zreli igri. Karakterno posrečeni in igralsko močni so tudi liki tainika (g. Edo Verdonik), manikirke (g. Branke Rasbergerjeve), policijskega komisarja (g. Rada Nakrsta), še prav posebno posrečenega prvega novinarja (g. Milana Košiča), drugega novinarja (g. Ljudevita Crnoborija), detektiva (g. Justa Košute), železniškega nosača (g. Franje Blaža), izvrstnega stražnika (g. Pavla Koviča), kakor tudi nazadnje vseh še ostalih; gospoda v sivem trenchuatu (g. Milana Venišnika), mladega kostanjara (g. Antona Harastoviča), dame z otrokom (g. Slave Gorinškove) ter soharja (g. Borisa Brunčka).

Premiera v soboto zvečer je bila izredno simpatično in toplo sprejeta, posebno še ob navzočnosti avtorja, ki je bil spontano klican na oder in nagrajen s popolnim priznanjem. Tako si je Senečičev »Nenavaden človek« tudi v Mariboru na mah osvojil občinstvo in bo gotovo še več večerov napolnil gledališče.

proti propagatorjem lasnega siljenja v podrejenost.

Prav tako se pojavlja reakcija proti že pretiranemu iskanju vojnih krivcev, in v francoski javnosti postajajo vedno bolj glasni glasovi, ki pravijo, da pada krv, da, ako je mogoče o njej govoriti, pač na ves francoski narod, ki se za svojo veliko odgovornost ni zadel pripravil. Ako pa je treba že govoriti o kaki krivdi bivših državnikov za to, da je Francija šla v vojno, potem so enako krivi vsi ministri, ne samo nekateri, kajti s tem, da proti vojni niso že takoj javno protestirali ali vsaj niso izstopili s tako motivacijo iz vlade, so se z njeno vojno politiko ipso facto solidarizirali. To večja tudi za Bonmeta, ki bi ga sedaj nekateri radi stavili celo za vzor nasprotnika vstopa Francije v vojno.

Ta reakcija dokazuje, da se Francija pričinja prebujati iz omotice, ki ji jo je povzročil usodni vojni udarec ob začetku letošnjega poletja. In neki francoski list je te dni celo zapisal: »Nič v življenju ni dokončnega! Vse je odvisno le od tega, da se ne vdamo slepo obupu in resignaciji.«

KDO BO RESIL EVROPO?

Evrope ne bo »rešil po kratki poti« neki narod, ki šteje recimo 80 milijonov ljudi ne kje na vzhodu, temveč »rešile« jo bo pravičnejši socialni red. Nov socialni red pa ni absoluten zakon, ki velja od razgleda do preklica, temveč je poizkus ozdravljenja in ublaževanja vseh trenj, ki nastajajo v človeški družbi, in kot tak ne more biti statičen niti časovno, niti krajevno, temveč mora biti samo in edino gibljiv, živ, povezan s človekom. (V. Vrščaj v »Sloveniji«).

Italijanski kapital je na prvem mestu v bolgarskem gospodarstvu. Lani je bilo tam 1335 delniških družb s skupnim kapitalom 4.9 milijarde levov. Italijanski kapital je udeležen s 273.5 milijona levov, USA imajo v Bolgariji vloženi 219.8, Nemci 183.2 milijona levov.

Japoncem primanjkuje mornarjev. Ministrstvo za mornarico vežba že dalje časa naraščaj v posebnih tečajih, vendar je mornarjev v primeru s številom, ki ga je imela Japonska pred vojno s Kitajsko na razpolago, še vedno za 40% nezadostno.

Churchill Francozom

Po radiu je govoril angleški ministrski predsednik sinoči Francozom in med drugim dejal, da ima Anglija namen očistiti Evropo od vseh oblastnikov in vzpostaviti svobodo. Narod naj v težavah ne izgube glave in se med seboj ne kregajo. V Londonu se držimo dobro. Pričakovali smo vdor v Anglijo, pričakovali so ga tudi ribe v morju. To je šele začetek. Zaenkrat vladamo na morjih, 1941 bomo vladali tudi v zraku. Lahko si predstavljate, kaj to pomeni. Nasprotnika hočeta raztrgati ne samo ves francoski imperij, tudi materni deželi, Alzacija in Lorena naj prideta k Nemčiji, Napoleonova Korzika, Savoja in Nica pa k Italiji. Onstran Oceana so prijatelji Anglije in tudi Francije, ki bodo pravočasno posegli v to borbo za svobodo narodov. Francozi naj pomagajo angleški roki, ki se bori tudi zanje. Ohranijo naj pogumna srca in naj se vesele angleških zmag, ki se bijejo tudi zanje. Če nasprotnik ne bo mogel uničiti Anglije, ga bo prav gotovo uničila Anglija in očistila Evropo. Spomnite se Gambettovih besed: »Zmerom mislimo na to, namreč na zarjo svobode in slave, ki prihaja, toda govorimo čim manj o njej. Lepše jutro bo prišlo in zasijalo nad vsemi, ki so pogumni in zvesti.«

Angleški poslanik LOTHIAN

je iz Washingtona odpotoval v London na poročanje

Kultura

Senečičev »Nenavaden človek«

Med južnimi Slovani so Hrvati najbolj razvili dramsko produkcijo in imajo vrsto avtorjev, katerih dela se ne igrajo z uspehom samo na hrvatskih, ampak tudi na srbskih, slovenskih in mnogih tujih odrih. Med temi zavzema vedno pomembnejše mesto Geno Senečič, pisatelj cele vrste odrskih del, ki jih je publika, pa tudi kritika sprejela s priznanjem. Njegova tragikomedija »Nenavaden človek«, ki je doživela šele lani krstno predstavo v Zagrebu, je bila kmalu nato z nenavadnim uspehom igrana v Pragi in drugod na Češkem, letos pa je na repertoarju mariborskega in več drugih jugoslovanskih gledališč. Senečič je po načinu snovi in njene obdelave soroden češkemu pisateljem tragikomedij iz sodobne življenjske problematike, najbolj morda še Františku Langerju. Tudi »Nenavaden človek« spada v to vrsto odrske literature.

Geno Senečič je posegel tu neposredno v našo sodobnost in postavil na oder kot osrednjo osebnost dela upokojenega železniškega prevodnika Avgusta Tonkovića. Ta Tonković je tisti »nenavaden človek«, nenavaden zato, ker se zdi med sodobno družbo zaradi svoje brezpogojne poštenosti nekakšna čudaška izjema, nekakšna »bela vrana«, in ga do dna po-

kvarjena, do jedra demoralizirana družba, sredi katere se giblje, od njegove lastne žene do velikega »dobrotvora«, pokrovitelja društva »Srce za siromaka«, nazadnje prav zaradi tega brezkompromisnega poštenja ostudno izigra in uniči. V delu, ki je napisano z odrsko rutino in mora že zaradi tega uspeti na vsakem odru, je torej skrito kljub mestovni lahkotnosti, globlje etično jedro, ob katerem se odkriva tudi jedka obsodba te moralno gnile družbe.

G. Jože Kovič, ki je priznano znan režiser zlasti za tovrstne komedije, je dobro zagrabil tega Senečičevega »Nenavadnega človeka« in nam ga postavil na oder z vso njegovo okolico v naravni pristnosti. S svojo režijo je dosegel posebno ponekod res popoln uspeh. Šibkejši je morda le zaključek dela, kjer bi bil potreben živahnejši tempo, da se igra ne bi izgubila v medli širini. Sicer pa je tudi sicer, že v delu samem, zaključek manj efektan, kakor bi po celotni zgradbi tragikomedije pričakovali. Zlasti zaključne besede železniškega nosača se zde premalo utemeljene v delu samem in preveč samo »modne«. Prav dostojno je pripravljena tudi inscenacija.

Osrednjo osebnost dela, »nenavadnega človeka« Tonkovića, igra g. Jože Ko-

Novice

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda je določilo 10. november t. l. za izvedbo velike narodne zbirke. Tehnično stran izvedbe bodo prevzele podružnice ali same ali pa s sodelovanjem drugih narodnih društev v posebnih delovnih odborih. Sodelovali bodo tudi učitelji srednjih šol in učenci najvišjih dveh razredov srednjih šol, kjer pa te ni, pa tudi meščanskih. Vsi nabiralci morajo imeti posebne bloke in pooblastilo ter morajo biti prijavljeni najkasneje dan pred nabiranjem okrajnim načelstvom oz. policiji. Vodstvo CMD se obrača na javnost s sledečim oklicem:

Zivimo v dobi, ko marsikod padajo mejniki, ko se rušijo državne tvorbe, ko se človeštvo zvija v mukah, povzročenih po strahovitih pretresih. Zavedati se moramo, da le narodi z močno narodno zavestjo in borbenostjo ne izginjajo s pozorišča zgodovine.

Naš narod, po pesnikovih besedah star težkih tisoč let, živi in hoče živeti. Slediti mora plemenitemu zgledu naše jugoslovenske udarne in junaške preteklosti. Strniti se mora v bratski vzajemnosti, sam mora pomagati svojim socialno šibkejšim stolcem. Narod je živo bitje, ki ga je treba negovati in zdraviti, da bo zmožen rasti in odpora.

Družba sv. Cirila in Metoda, ki ima v svoji več kot polstoletni zgodovini zapisa- nih že veliko število dobrih del v prid našemu narodu, priredi letos na nedeljo, dne 10. novembra po slovenski zemlji veliko narodno zbirko v pomoč bratom in sestram na naših mejah. Kraljevska banka uprava v Ljubljani je zbirko odobrila za vse kraje svojega področja in pri-

poročila učiteljstvu vseh šol, da sodeluje pri tem dnevu.

Pozivamo zato vse naše podružnice, da po vseh naših mestih, trgih in vaseh skupno z ostalimi društvi takoj pričnejo s pripravami in naj izvedejo zbirko. Kjer ni podružnic, naprošamo druga narodna društva, da takoj ustanovijo v ta namen posebne odbore, ki bodo nalogo prevzeli in izvedli: v krajih, kjer pa tudi to ne bi bilo možno, smo prepričani, da bo imela naša Družba vsaj enega posameznika, ki se bo za stvar zavzel in jo izvedel v dobro zlasti naše obmejne mladine po geslu: Mal položi dar — domu na oltar!

Po šolskih zavodih pa bodo k vsestranskemu uspehu tega dne pripomogli gg. profesorji in učitelji na način, kakor so

se že mnogokrat izkazali, kadar je katero koli narodnoobrambno društvo prosilo njihove pomoči.

Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda se zaveda truda, ki je vsepovsod združen z izvršitvijo tako širokega načrta. Zato bo ostalo trajno hvaležno vsem in vsakomur, ki se bodo s plemenito vneto potrudili za letošnjo narodno zbirko.

V zavesti velikega pomena takega dela v prid bratom in sestram na meji, pa smo globoko prepričani, da bo letošnja narodna zbirka častno uspeša.

Popoln uspeh prizadevanj naj dokaže našo narodno zavest, zato naj bo sodelovanje pri narodni zbirki častna dolžnost slehernega Slovenca.

Bratom in sestram na meji — pomoč!

Gozdarski sestanek na Uršli gori

Preteklo soboto so se zbrali že na svojem četrtem sestanku absolventi gozdarske šole v Mariboru in gozdarji iz Meziške doline, Dravske doline, Pohorja in Kobanskega. Tokrat je bil sestanek na Uršli gori. Sestanka se je udeležil tudi njihov bivši učitelj inž. Stanko Sotošek. Otvorili so sestanek s kresom, raketami in slovenskimi-koroškimi narodnimi pesmimi. V nedeljo dopoldne je okrajni gozdar v Dravogradu, Martin Potočnik, podrobno orisal gozdarstvo dravogradskega okraja z vsemi posebnostmi in nujnimi vprašanji. V stvarni debati, katere so se udeležili vsi navzoči, so poudarili potrebo gozdarskega pouka gozdnih posestnikov in lesnih trgovcev, nastavitve gozdarjev po občinah, ustanovitev vzornih žag

z žagarskimi tečajji, zavoda za gozdne poizkuse s poizkusnimi in vzorčnimi gozdnimi površinami, ureditev položaja absolventov 1 do 2 letne gozdarske šole v Mariboru v državnih in drugih službah. Popoldne so si udeleženci ogledali gozdove v bližnji okolici ter se vrnili preko Jazbine v Meziško dolino in domov. — Taki sestanki so gotovo koristni, saj se na njih spoznavajo mladi in starejši absolventi in obnavlja tovarštvo. Na njih se razčisti tudi mnoga strokovna in stanovska vprašanja ter okrepi delo in utre tradicija, primerno sedanjim potrebam našega gozdarstva. Dobro bi bilo, če bi tudi drugod sledili zgledu obmejnih gozdarjev ter prirejali take sestanke.

Absolvent.

Prva blagovna pošiljka v SSSR

Te dni je bila poslana v sovjetsko Rusijo prva pošiljka blaga na podlagi trgovinske pogodbe z Rusijo, ki je bila sklenjena spomladi v Moskvi. Tokrat so poslali večjo množino fanina, v kratkem pa bo izvožena določena količina ferossilicija. Sovjetsko trgovinsko zastopstvo v Beogradu se je zanimalo tudi za svinjsko

mast. Tej želji bo mogoče ugoditi šele čez mesec dni, ko bo na naših tržiščih zopet večje število pitanih svinj, kajti sedaj bi utegnil izvoz masti povzročiti prevelik porast cen. Izvoz masti je začasno ukinjen tudi v druge države, kakor smo že poročali.

naše kmetovalce razveseljiv in da bo našel ugoden odziv, obenem pa bomo preprečili kuhanje in uživanje slabega žganja.

Cene jedilnega olja

Urad za kontrolo cen v Beogradu je predpisal, da morajo trgovci na vsem njegovem področju izračunavati svojo prodajno ceno za jedilno olje (izvzemši olivno olje) po sledeči kalkulaciji:

1. Cena franko vsaka razkladalna postaja v državi, vključno sod od 200 kg in 5% davka na poslovni promet je 20.79 din. 2. Efektivni stroški prevoza od postaje do lastnega skladišča... din. 3. Trošarina in občinska davščina... din.

K tako določeni efektivni nabavni ceni se sme pribiti največ 5% kosmatega zasluzka. Cena se ne sme zaokrožiti navzgor. Trgovci smejo prodajati po tej ceni takoj, dolžni pa so poslati gornjo

n. Naši uvozniki iz Romunije bodo morali v bodoče plačevati blago v švicarskih frankih, ker so USA blokirale romunsko dobroimetje v Ameriki. Uvozniki morajo zaradi tega zamenjati potrebna dovoljenja pri pooblaščenih denarnih zavodih.

kalkulacijo v dveh izvodih referentu za kontrolo cen pri banski upravi v Ljubljani, stroške pod 2. in 3. morajo dokazati s potrdilom občine ali okrajnega načelstva. Banska uprava bo v treh dneh te kalkulacije odobrila li popravila. Trgovci na debelo iz dravske banovine morejo nabaviti olje iz tvornic samo po prehranjevalnem zavodu v Ljubljani. Trgovci na veliko smejo detajlistom prodajati olje samo po ceni, ugotovljeni na gornji način, vključno sod 200 kg. Pri prodaji manjših količin smejo sod obdržati v kritje kala. Posebna navodila bo izdal banovinski prehranjevalni zavod v Ljubljani.

Tudi tropine so denar

Tovarna konzerv »Eta« v Kamniku je razposlala vsem »Sadjarskim podružnicam« v Sloveniji okrožnico, v kateri podaja podrobna navodila za odkup suhih tropin po ceni 1—1.20 din za kg.

Sedaj se nudi vsem kmetovalcem, posebno pa sadjarjem, ugodna prilika za vnovčevanje sadnih tropin, ki so jih sedaj

uporabljali kot krmo za svinje, ali pa so jih predelali v slabo žganje, ali pa v kis. Tropine je treba posušiti na soncu in jih poslati omenjeni tovarni. Najbolje bo to prodajo v naših krajih urediti združno, tako, da bo na ta način možno zbrati večje količine ter s tem zmanjšati stroške. Upamo, da bode ta nov vir dohodkov za

RUBY M. AYRES:

DRUGI MEDENI TEDEN

ROMAN

15

— Seveda ne, — je pripustil Sangster. — Če njen mož še živi, potem seve ne more biti s kom drugim zaročena.

Vendar pa je Sangster izgovoril te besede s tako čudnim naglasom, da se je Jimmy obrnil kot bi ga kdo zbadel.

— Kaj vendar hočeš s tem reči? Če že kaj zanesljivega veš, mi povej, da bom s stvarjo pri kraju!

— Saj ti pravim, da ničesar ne vem. Povedal sem ti le tisto, kar sem bil slišal v klubu.

Nekaj korakov sta šla molče.

— Zakaj je ne moreš pozabiti? — je slednjič pogumno vprašal Sangster. — Saj ni edina žena na svetu. Izbrisi jo iz svojega življenja za vselej!

— Lepe so tvoje besede... toda tako lahko nekoga ne moreš pozabiti. Sicer pa sva, končala, ti pravim... In kaj bi še rad?

Ljubezen in revščina

Kljub sinočnjemu zagotovitju, da je s Cynthijo končal, se je Jimmy popoldne z najrazličnejšimi izgovori odkrižal Sangsterja, ki ga je prišel povabiti na izprehod. Čim je Sangster odnesel pete, je pohitel Jimmy h Cynthiji.

Tokrat ni bila sama. Pri njej je bilo pol ducata gledaliških ljudi. Jimmy jih je večino poznal osebno. To so bili veseli in brezskrbni ljudje, ki jih je imel Jimmy dokaj rad, toda danes mu je njihova družba presedala. Stežka je krotil svojo nestrpnost. Sicer pa mu je bilo vseeno. V glavo si je bil vtepel, da ostane z njimi do konca in še potem, kajti z vsako ceno mora danes govoriti s Cynthijo.

Reči je treba, da je bila Cynthija danes nenavadno ljubezniva. Nepristranski opazovalec bi lahko dejal, da se Cynthija Jimmyja vendarle nekoliko boji ter ji je immogo na tem, da ga obvaruje v dobri volji. Jimmy tega seveda ni videl.

Oboževal jo je, kar je Cynthija kajpada dobro vedela. Pravitako je vedela, da bi zanjo storil vse na svetu. Zakaj bi se ga torej bala?

Jimmy se je delal silno ravnodušnega. Ves čas je govoril z neko starejšo žensko z neokusno pobarvanimi lasmi, ki je bila svoje dni slavna balerina. Kljub letom je bila hudo zabavna, ne da bi se zavedala, da je njena mladost zapisana že v preteklost. Vrtela se je okoli Jimmyja kot da ji je osemnajst let in se smejala kot neugnano dekletce.

In prav ta je odšla kot zadnja med zadnjimi. Jimmyju se je zdelo, da jo je Cynthija nalašč prosila, naj se tako dolgo zadrži. Njemu je bilo, ko že rečeno, vseeno. Če bi bilo treba, bo ostal tudi vso noč in vse dotlej, da bi na samem ne govoril s Cynthijo.

Čim so se vrata zaprla za šuštečo svileni obleko postarane plesalke, je stopil Jimmy h Cynthiji.

Kadila je cigareto. Malomarno jo je vrgla v kamin, ko je padel Jimmy pred njo na kolena.

— Cynthija, — je drhteče dejal Jimmy Challoner, — ali nisi prav nič vesela, ker sem spet pri tebi? — Cynthiji se je raznežil obraz. Za hip mu je položila roko na ramo.

— Vesela sem, vesela, kadar te vidim, Jimmy, to vendar veš. Upam, da ostaneva prijatelja, če tudi bi... četudi...

Jimmy je pograbil njeno roko in jo zasukal s poljubi.

— Draga moja Cynthija!

Cynthija se je nemirno zganila.

— Jimmy, kakšen otrok si še, — je dejala v nestrpnem tonu. — Ali te nikoli ne bo srečala pamet?

Jimmy je naglo vstal in odstopil nekaj korakov.

Trenutek razkošja se je razletel v črepinje. Toplo je zrl v prasketajoči ogenj v kaminu in zdelo se mu je, da je najbolj zavržen in nesrečen med vsemi ljudmi na svetu. Da, nič več ga nima rada. To je občutil v njenem glasu bolj jasno kot bi mi mogel kdorkoli izraziti z besedo.

Seveda, želi si, da bi skoraj odšel. Nenadoma se je spomnil sinočnih Sangsterjevih besed. Naglo se je obrnil h Cynthiji.

Mirno je sedela. Le z nogo je nestrpno vrtala po preprogi.

Jimmy se ji je približal.

— Ali morda že veš, kaj pripovedujejo v klubu? — jo je naravnost vprašal.

Dvignila je pogled in malomarno skomignila z rameni.

— Tam imajo vselej kaj zanimivega. Kaj neki je sedaj na dnevnem redu?

Kljub temu, da se je delala silno ravnodušno, je Jimmy z lahkoto spoznal, da jo je njegovo vprašanje spravilo v zadrego.

— Pravijo, da si zaročena z Mortlakom.

Jimmy je ta hip naravnost zapičil svoje oči v njen obraz. Zanj je bil ta hip nad vse važen. Cynthija je nervozno mela roke.

— To da pravijo? — je dejala. — Kako je vse to zabavno.

Jimmy je nekaj časa nepremično stal. Nato pa je bliskoma stopil k njej. Z roko jo je prijel za brado ter ji dvignil obraz, da ga je morala pogledati naravnost v oči.

— Ali je res? — je drhteče vprašal. — Ali je res?

Cynthija se je vsa stresla. Skušala se je umakniti njegovim očem, a je samo omahnila na naslonjalo.

— Jimmy, nikar me ne tepi, nikar. — hihpala.

Prijel jo je za obe rami in stresel:

Ljubljana

„Neodvisni“ razstavljajo v Ljubljani

Po zadnjem uspehu v Zagrebu so »Neodvisni« nekako tiho pripravili tudi razstavo v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani in se predstavili ljubljanskemu občinstvu s svojimi novimi deli.

V nedeljo ob 11. dop. so se zbrali v razstavnem paviljonu poleg oficijelnih zastopnikov še tisti resnični ljubitelji naše umetnosti, ki ne zamude nobene take prireditve.

Predsednik kluba »Neodvisni« g. Kregar je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril pomembnost reprezentativne razstave mladih slovenskih likovnih umetnikov v Zagrebu, ki je predvsem potrnila, kot so to poudarili Hrvatje, dejstvo, da je mlada slovenska sodobna umetnost res slovenska in ne tuja. Ona zasluži, da

se ji odpro na stečaj vrata po vseh slovenskih domovih. Za g. Kregarjem je g. Saša Šantel, predsednik društva Slovenskih umetnikov, čestital »Neodvisnim« na njihovem delu. Za tem so si gostje ogledali res vzorno pripravljeno razstavo, h kateri se bomo še povrnili v naši kulturni rubriki.

a Ljubljanski biljaristi so v medmestnem dvoboju v Zagrebu na velikem tekmovalnem biljaru dosegli remis, 4:4, na malem biljaru pa so jih Zagrebčani premagali s 4:1.

a Licitacija del za zgradnjo klinične predavalnice ljubljanske medicinske fakultete je razpisana za 4. november v Beogradu. Za enkrat se bodo oddala tesarska, zidarska in železobetonska dela.

Celje

Kako plačujemo kmetijske pridelke?

Pšenična moka bela 0g 9, krušna 5, ržena 6,50, pšenični zдроб 9, koruzni zдроб 6, koruzna moka 5,50, ajdova 7 do 8, kaša 7, ješprenj 7, ovesen riž 7, žito 4,25, rž 4,25, ječmen 4, oves 3,50, proso 4, koruza 4,20, fižol 5 do 6 din kg. Govedina I. vrste 16 do 18, II. vrste 13 do 15, teletina I. 18, H. 14 do 16, svinjina I. 20,

II. 16 do 18, slanina 24 do 25, suha slanina 28 do 30, svinjska mast 24 do 27, koštrunovo meso 16, sladko seno 1.10, kisló seno 0.90, slama 0.60, krompir 1.75 do 2 din za 1 kg. Mleko 2.50 din liter, čajno maslo 38 do 44 din za kg, jajca 1.50 do 1.75 din za komad, 1 m² trdih bukovih drv 112.50 din.

Uršulin sejem

Včeraj je bil v Celju tradicionalni Uršulin kramrski in živinski sejem. Kramarjev ni prišlo toliko kakor običajno, ker sta bila v bližini še dva enaka sejma. Prišlo je v Celje precej kmečkega ljudstva, ki je kupovalo najvažnejše potrebščine posebno v manufakturi in obutvi, tako da so bili trgovci in kramarji s kupčijo po večini zadovoljni. Vendar tako živahne kupčije, kakor druga leta, ko so imeli Savičjanci že denar za hmelj, letos ni bilo.

Na živinski sejem je bilo prignane malo živine in je bila tam kupčija le srednja. Policija je aretirala neko žepno tatico, ki je neki ženski ukradla 200 din. Aretiranih je bilo tudi nekaj sejarjev, ki so hoteli blago prodajati brez obrtnega dovoljenja in nekaj krošnjarjev, ki so pri trgovcih nakupili kose manufakturnega blaga po nizki ceni in so ga prodajali na sejmu po mnogo višjih cenah.

c Borza dela. 20. oktobra je bilo v evidenci 289 brezposelnih, med temi 161 moških in 128 žensk. 10. oktobra jih je bilo skupaj v evidenci 307, moških 165, žensk 142. — Delo je na razpolago: 2 hlapcem, 7 rudarjem-kopačem, 1 klopjarju, 6 deklam, 10 kuharicam, 1 natakarici, 1 sobarici in 3 služkinjam.

c Z deli za asfaltiranje hodnika v Vodnikovih ulici so pričeli.

c Policijske vesti. Včeraj je policija v Celju ob priliki sejma polovila več sumljivih ljudi, med katerimi je več znanih žeparjev. — V neki trgovini je neki moški v soboto kupoval blago. Dali so mu blaga v vrednosti okrog 190 din. Sumljivi kupec je s tem blagom izginil, ne da bi ga plačal. Policija ga je prišla.

c Na sloparski način se je preživljali neki 37letni Leopold L. iz obloice Crnomlja. Ze spomlad si je izstavil polo za nabiranje milodarov pod pretevo, da se vsled bolezni ne more preživljati z delom. Milodare je pobiral po Sloveniji.

Ptuj

p Drevi ob 20. bo v Mestnem gledališču repriza komedije »Volpona«.

p »Vzajemnost« bo imela enkrat tedensko plesno vajo.

p Tatvina. Magdaleniču Andreju, slugi pri Kapucinih, se je neznanec utihotal v sobo. Z njim je izginila nova obleka in več drobnarij v vrednosti 1500 din.

p Iz trgovce. Gostilničarji prirejajo v tem času trgovce, na katerih se zbirajo mladi in stari. Med petjem v židani volji pa se večkrat sprožijo manjši prepiri, ki privedejo najprej do prask in končno do resnega obračunavanja z noži. Tako se je tudi zgodilo v nedeljo v Pociju. Trgatev se je izpremenila v krvav pretep. Bilo je več ranjenih. Petroviča Franca, posina iz Kicarja so morali poslati v bolnišnico.

p Slana. Travniki in polja so vsak dan pobeljena s slano. Kmetje so zadovoljni, ker je mrz prišel lepo vreme. Krepko so prijeli za delo in hito s spraviljanjem pridelkov in s setvijo ozimine.

Trboveljski drobiž

Pustite nam pošto! Obširna dolina potrebuje nujno dva poštna urada. Poštni urad Trbovlje II. je celo zelo obremenjen, da je bila nujna druga uradna služba. Sedaj pa naj bi omejili urad v trgu samo na sprejemanje pošiljk, medtem ko bi vse oddaje oskrboval oddaljeni urad na Voddah. Poleg številnega prebivalstva, ki stalno narašča, uporablja pošto II. tudi občinski urad, finančna kontrola, župnijski urad ter vodstvo dveh osnovnih in meščanskih šol. Končno bi tudi poslovni prostor namenjen občinstvu na pošti I. ne odgovarjal za ves poštni promet.

Hrvatski in Dalmaciji in dobro živel. V Celju pa ga je policija izsledila in zaprla.

c Žetev smrti. V bolnišnici so umrle: 34letna žena delavca Marija Krulec iz Zvodnega pri Teharju, 46letna žena posestnika Franciška Leskovšek iz Mestnjske vasi pri Zibiki in 29letna žena delavca Angela Mak iz Seš pri St. Pavlu pri Preboldu.

c Z obratovanjem bo pričela tovarna za juto v Zalca. Podjetje išče stanovanja za delavce.

c Nesreče. 58letna zasebnica Marija Jelenc iz Pameč pri Jurkloštru si je pri delu izpahnila roko. — 28letni rudar Jakob Plahuta iz Sp. Rečice pri Laškem, si je pri delu poškodoval roko. — 5letni sin delavca Stanko Kunšek iz Brestovca pri Rog. Slatini si je vsled vobdobja z nožem zastrupil kri. — 24letni mlekar Leopold Krašovec iz Šmarja se je pri delu opeknel po nogi. — 26letni delavec Albin Gračner iz Rakitovca pri Slivnici pri Celju si je pri padcu nakopal nogo. — Vsi se zdravijo v celjski bolnišnici.

Kot prvi Slovenec je položil diplomski izpit na višji pedagoški šoli v Beogradu na odseku za šolske nadzornike Slokan Filip, učitelj iz Trbovelj.

Spomenik kralja Aleksandra I., ki ga je postavilo Sokolsko društvo ob svoji 30 letnici in v okviru sokolske Petrove petletke, je za naš trg prav lepa umetniška pridobitev. Vendar moti ob ograji spomenika stoječi betonski steber električne napeljavne. Sedaj, ko se betonski stebri prestavljajo pred društvenim domom, Dimnikom in Hribarjem, bi bila najugodnejša prilika, da se prestavi tudi steber ob spomeniku. Rudnik je že pred odkritjem spomenika odstranil drog, ki je stal na robu igrišča »Amaterja« in kvaril ozadje spomeniku. Prav je, da bi sedaj temu zgledu sledila še elektrarna, oziroma cestni odbor.

Zopet vprašanje kompetence. Cesta na Terezijo, ki vodi od Štiha mimo Cahuna, je v skrajno slabem stanju. Prizadeti prebivalci omenjene kolonije so zaprosili na občini, da bi jim popravili pot. Toda občina jih je napotila k TPD, ki naj bi bila merodajna za to cesto. TPD seveda neče o tem nič slišati in pravi, da je vzdrževanje te ceste v kompetenci občine.

o Hrastniško sokolsko društvo je položilo obračun svojega dela na občnem zboru, ki ga je posejil tudi starosta celjske župe Smerinik. Po poročilih je razvidno, da društvo beleži tudi v tem letu lep napredek. V novo upravo društva so bili izvoljeni po večini stari odborniki s starostom Farčnikom na čelu. Sprejet je bil program obširnega dela za sledeče poslovno leto in proračun.

o Upokojen je bil v Kranju poštni inspektor Ernest Kump.

o Knjige Vodnikove družbe izidejo v drugi polovici novembra. Vsak naročnik prejme lepo ilustrirano »Vodnikovo praktiko 1941« z zanimivo, aktualno vsebino, povest Eda Držaja »Pod Spilki«, ki je prejela Aleksandrovo nagrado Vodnikove družbe, povest Ilke Vaštelove: »Rožna devica«, ki se godi v napoleonski Ljubljani, in poljudno-znanstveno knjigo inž. Jakoba Turka »O rastlinski, ljudski in živalski prehrani«. Vse štiri knjige stanejo 20 din.

n V stoprvem letu starosti je umrl v Klisuri pri Demir Kapiji pravoslavni duhovnik Petko Tančević.

n Dva elegantna Zagrebčana sta v zadnjih dneh nastopala v Karlovcu kot inženir, odnosno zdravnik. Velikopotezno sta nastopala v karlovških lokalih. Karlovški meščani so kaj radi posedali v družbi inteligentnih gostov, dokler ni končno policija ugotovila, da gre za dva njena stara znanca.

n Zaradi navijanja cen je bil obsojen beograjski restavrator Milan Misić na 3000 din globe, ker je njegov natakatar prodal v restavrariji tri zelene paprike za šest dinarjev.

n 136.000 prebivalcev ima zagrebški Mirogoj, seveda pokojnih, saj to je največje pokopališče v naši državi. Novi del pokopališča ima že sam čez 10.500 pokojnikov in bo dovolj prostorem samo še za 5 let in to le tedaj, če Zagrebčani ne pospešijo svojega preseljevanja na oni svet. Sedaj umira letno 3000 Zagrebčanov. Vsekakor pa drži, da spada Mirogoj med največje naselbine v naši državi ter je že pravcato veljesto.

n Pripravlja se uredba o uvedbi kontrole nad izvozom fižola, tako da bo izvoz v bodoče vezan na nabavo potrebne dovoljenja.

n Kontrola cen je v smislu uredbe o kontroli cen razširjena tudi na knj.

Novi naročniki

naj takoj po prejemu prve številke, ki ji prilagamo položnico s pogoji za naročbo, nakažejo ustrezno naročnino! Vsako nakazilo za nas po položnici nam dostavlja Poštna hranilnica v Ljubljani, kar traja po več dni, zlasti ako je vmes kak praznik. Ako prve naročnine ne prejmemo čez nekoliko dni po odpošiljavi prve številke, pošiljanje lista ustavimo. Pismene pritožbe radi tega niso potrebne, marveč samo pravočasno nakazilo. — Najcenejša naročba pa je z istočasnim nakazilom prve naročnine po položnici golič, ki jo dobiš pri vsakem poštnem uradu in jo izpolniš s številko našega čekovnega računa in naslovom: 11—409, »Večernik« — uprava Maribor. Na srednjem delu zgoraj pripiši »Nov« ali »Naročam list«, zadaj pa morebitne posebne želje radi načina pošiljanja lista, kar nič ne stane.

Uprava »VEČERNIKA«,
Maribor, Kopaljska ulica št. 6.

n Orožništvo je aretiralo že 120 pajdašev razbojnika Draža Gligorjeviča, ki je 12 let hajdukoval okoli Jagodine. Med njimi je tudi nekaj uglednih oseb ter več žensk.

n 51 židovskih dijakov je bilo izključenih iz sarajevskih srednjih šol na podlagi uredbe o sprejemu židovskih otrok na srednje šole.

n Zastopniki mlinarske industrije so poslali merodajnim čimteljem vlogo, v kateri zahtevajo povečanje uvoznega kontingenta pšenice, so pa proti uvažanju moke.

Smrtna nesreča v hrastniškem rudniku

21. zjutraj je rudar Urlep Jože iz Hrastnika s svojim tovarišem zmetaval krajnike v jasek tako, da je on bil pod jaskom, tovariš pa je metal krajnike v globino. Imela sta dogovorjene znake, kdaj se bo pričelo odnosedno prenehalo z metanjem krajnikov. Ko je tovariš prenehal z delom ter dal Urlepu znak, ni iz globine dobil nikakega odgovora. V težki slutnji je šel pogledati pod jasek ter našel tam

Urlepa ležati med krajniki. Ponesrečenec ni kazal nobenih znakov življenja. Rudniški zdravnik, ko so mu prinesli Urlepa, je mogel samo še ugotoviti smrt. Ponesrečenec zapuščal ženo.

Kako je prav za prav nastala nesreča, bo ugotovila komisija. Domneva pa se, da je Urlepu prišlo pod jaskom slabo ter se je zgrudil, na njega pa so padali iz velike višine krajniki ter ga usmrtili.

Spremembe pri izvozu živine

V nekaj dneh stopi v veljavo novi režim v izvozu žive živine iz naše države. Načelno bo ves izvoz živine rezerviran za živinorejske zadruge. Če zadruge kontingenta ne bodo izkoristile, oziroma ne bodo prevzele celotnega kontingenta, se bo ostanek dodelil onim, ki pitajo živino in trgovcem izvoznikom. Sprememba je uvedena zato, da bi pomagali pravemu živinorejskemu združništvu ter prepredili tudi vsako trgovino pod združno firmo. Uvedena bo tudi kontrola nad zadržanji, če bodo res izvažale združno živino ali pa kupljeno. Zadruga bodo na-

prej prijavljale direknciji za zunanjo trgovino število glav živine, ki jo pitajo združniki za izvoz ter navedle tudi približno čas, kdaj bo primerna za izvoz. Izvoz ne bo več odobren zadržnim zvezam temveč izključno rejskim zadržam. Tudi razdelitev kontingentov zadržam bo vršila direkncija. Predvideno je tudi dajanje kredita v obliki predumov zadržnikom na živino, ki je prijavljena za izvoz, s katerim si lahko nakupijo krmo. Glede registriranja trgovcev pa je določeno, da bodo posebej registrirani izvozniki svinj, goved in drobnice.

Stanje delavskega bolniškega zavarovanja

Prinašamo nekaj podatkov iz poskusne bilance ravnateljstva OUZD v Ljubljani, za prvo polletje 1940.

Predpisani dohodki so znašali din 29,133.933.81. Od teh odpade na predpisane zavarovalne prispevke din 28,421.862.86, ostalih din 712.059.95 pa se nateka iz naslova povračil, dohodkov lastnih kopaljskih naprav, obresti itd. — Pod predpisanimi prispevki je razumeti prispevke, ki so bili predpisani za dobo od 1. januarja do 30. junija, toda dejansko takrat še niso bili plačani, temveč se običajno realizirajo šele po preteku 3 in pol mesecev.

Izdatki so dosegli v prvem polletju 1940 din 28,834.049.64. Potemtakem znaša poslovni prebitek din 299.873.17; toda ta prebitok je navidezen in pri nestalnosti rizika zelo neznan. V bilanci namreč ni mogoče vpoštevati vseh računov, ki dejansko spadajo v prvo polletje, ker prihajajo ti računi običajno šele po zaključitvi računskega obdobja. Na podlagi staleža bolnikov so manjkajoči računi ocenjeni z din 550.000.—, zato je prvo polletje 1940 dejansko zaključeno z din 250.126.83 poslovnega primaniklaja.

Med izdatki je najvišja in najvidnejša postavka hranarina din 8,196.064.25 ali 28.13% od skupnih dohodkov. Za zdravila je izdal urad din 3,350.840.72 ali 11.50%. Oskrbnine v bolnišnicah so v prvem polletju dosegle din 3,233.944.75 ali 11.10%. Stroški za zdravnike so znašali din 3,072.915.86 ali 10.55%. Porodniške podpore, dajatve in storitve so urad obremenile z din 1,719.232.25 ali 5.89%. —

Zdravljenje v sanatorijih je znašalo din 1,409.393.25 ali 4.84%; nega in popravila zob din 583.604.73 ali 2.—%; pogrebne 224.798.50 — 0.77%; vzdrževanje ambulatorijev 751.244.69 — 2.58%; laična kontrola bolnikov 462.558.73 — 1.59%; odpis in vzdrževanje inventarja 236.384.88 — 0.81%; stroški samouprave 40.449.50 — 0.14%; razni stroški 38.430.— — 0.13%. Dotacija skladu za odpis neizterljivih prispevkov je znašala 710.546.57 ali 2.44%. Od upravnih stroškov din 4,093.094.39 ali 14.05% odpade na osebne izdatke — plače nameščencev, doklade itd. 3,272.559.58 ali 11.23%, na materialne izdatke pa 820.434.81 ali 2.82%. Med materialnimi izdatki obremenjujejo urad zelo občutno najemnine za poslovne prostore, ki predstavljajo obrestne in amortizacijsko službo investiranih gradbenih stroškov, kar znaša 7% od zazidanih glavnic.

Hranarina je še vedno za skoro 3 točke višja kakor povprečje na področju cele države. S tem v zvezi so višji tudi ostali izdatki, ki so odvisni od staleža bolnikov. V prvem polletju je bilo v staležu delanezmožnih povprečno dnevno 2.406 oseb, porodnic, ki so prejemale dajatve in podpore pa 343.

Iz imenovanega stanja je razvidno, da znaša zaostanek na neporavnanih prispevkih din 30,202.690.08. To je ogromen znesek, ki pomeni za urad manjkajoča obratna sredstva, katere si mora urad za vzdrževanje likvidnosti od drugih zavarovalnih panog izposojati proti obrestovanju po 6%.

Zanimivosti

Obnavljanje porušene poljske prestolice

Jesensko življenje v Varšavi — Kavarna „Umetnost“, v kateri strelejo gostom brezposelni umetniki — Cvetiča konjunktura železninarskih trgovin

Švicarski dnevnik »Journal de Geneve« je te dni objavil dolgo poročilo svojega dopisnika iz Varšave, v katerem riše sedanje življenje v bivši poljski prestolici. V poročilu beremo med drugim:

»V času kratkotrajne poljsko-nemške vojne je najbolj trpela Varšava. Ko je bila vojna končana, je bila prej tako ponosna prestolica na pol v razvalinah. Prebivalstvo pa, ki se je koj po končani vojni lotilo obnovitvenih del, je potrebovalo nekaj mesecev, da je vsaj za silo vzpostavilo približno podobo prejšnje Varšave. Težko delo je bilo treba opraviti. Sicer pa so obnovitvena dela še vedno v teku. Poseben pojav po vojni so nešteti parki in vrtovi, ki so zrasi kot gobe po dežju. Meščani so namreč na krajih, kjer so bile porušene velike palače in trakti, enostavno uredili vrtove in krasne parke. In vprav ti parki so najbolj značilni za novo Varšavo, ki vstaja izpod razvalin.

Težave z vodovodom in plinovodom.

Novi mestni upravi je zadalo največ skrbi vprašanje obnove znatno poškodovanega vodovodnega in plinovodnega omrežja ter kanalizacije. Dela v tem področju so bila končana šele koncem septembra. Šele nato je bil vzpostavljen po mestu promet, nakar so prišle na vrsto razvaline hiš in palač. Na obnovev ni bilo misliti, zato so na mestu porušeni palač zgradili skromnejše stavbe. Ruševine po mestu pa so malone vsepovsod že odstranjene.

Poslovno življenje, konjunktura, pomanjkanje in draginja.

V zadnjih tednih je v obnavljajoči se Varšavi podoba, da se poslovno življenje polagoma oživlja. V velikih modnih trgovinah, nekdanjih podružnicah znanih pariških modnih salonov je že dobili v veliki izbiri najnovejše modele. Posebno živalno je kupčevanje v trgovinah z živili, vendar pa kupci tožijo nad veliko draginjo. Mimo tega je občutiti znatno pomanjkanje kolonialnega blaga, kave, čaja, začimb itd. Naravnost pa cvete kupčija v trgovinah z železino, žebliji, ključnicami, kladivi, kleščami in podobnim.

Kavarna »Umetnost« na zaklonišču

Nad nepoškodovanim zakloniščem pred zračnimi napadi v bližini porušenega gledališča je bila pred nedavnim zgrajena moderna kavarna z naslovom »Umetnost«. Stavba je okusno in lepo zgrajena. V njej se vsak dan tare na stotine gostov. Vse osebe kavarne pa tvorijo od natakarjev do plačilnih, kuharic in blagajničark ter postrežnic brezposelni

gledališki umetniki, ki so pred vojno s svojo umetnostjo navduševali Varšavčane.

Nočno življenje in prometna sredstva.

Zanimivo je, da je v obratu precej dancingov in zabavišč z godbo. Vendar pa se ne morejo primerjati z nekdanjim razkošnim nočnim življenjem. Lokali se morajo namreč po naredbi že zgodaj zapirati, ljudje pa raziti na domove. Čim pade na Varšavo prvi somrak, ulice izumrejo, puste so in prazne.

Mestni promet se poleg tramvaja in avtobusov razvija s pomočjo tkzv. »taksi-triciklov«. To so navadni bicikli s prikolico. »Šofer« uporablja namesto bencina

ali kakega pogonskega sredstva svoje noge. Taksi-tricikli so opremljeni s taksoometri, prav tako pa je tudi uradno predpisana tarifa.

Židovsko predmestje za židovi

Del Varšave je obkrožen z visokim in debelim zidom. To je getho ali židovsko predmestje. V tem izoliranem delu današnje Varšave stanuje nad 2 in pol milijona Židov. Promet med tem delom Varšave in ostalim je nastrojje zabranjen. Ker pa se v židovskem delu nahajajo tri katoliške cerkve, imajo katoličani do njih poseben ograjen dostop, tako da ne morejo spota priiti v stike z židovskim prebivalstvom.

Ta dva si verjetno pripovedujeta svoje doživljanje z letalske fronte

Ornitologi odkrili »novinarsko raco«

OREL NE MORE ODNesti OTROKA

V časopisju se šestokrat pojavijo vesti, da je tu ali tam velik orel odnesel otroka. Tem vestem so skušali priti do dna kalifornijski ornitologi, ki se bavijo s proučevanjem življenja ptic. Pod vodstvom ornitologa John Louisa je poseben oddelek ornitološkega instituta jel vzgajati in dresirati velikega orla za nošnje raznih bremen in predmetov. Orel, ki so ga imenovali »Cezar«, je brez težav poletel v višino ter del časa krožil z bremenom, težkim 1 kilogram. Čim so breme povečali na 2 kg, je orel že težje vzletel, v zraku pa je vztrajal manj časa. Opazili so tudi, da ni mogel krožiti niti »lebdeti« v zraku. Z bremenom od 8 do 12 kg — in približno toliko tehta tudi normalen otrok — pa se orel sploh ni mogel dvigniti. Prhotal je po zemlji in le redko se mu je posrečilo, da se je vsaj

za nekaj sekund dvignil za kakih 10 metrov s tal. Ob tem poskusu so ornitologi mnenja, da so razna poročila o ugrabitvi otrok prazne »bajke« in novinarske »racco«.

Zavrnjene klevete proti dojenčkom

ČLOVEK JE V SMEHU ROJEN VEČNI OPTIMIST

Navadno se ljudje silno razburjajo radi »neprestanega« jokanja dojenčkov. In kaj često srečuješ ljudi, ki tožijo, da se komaj na svet prišli zemljani prederejo vse dni, ne da bi opešali v tej svoji vnevi, ki očetom in vsej okolici kolje živce. Nekateri zdravniki na medicinskem oddelku Columbia univerze v New-Yorku pa so šli tej stvari do dna. Skozi daljšo dobo so vsak dan opazovali življenje do-

jenčkov. Izsledki so za vse one, ki po nedolžnem klevetajo dojenčke, češ da se neprestano derejo, sila porazni. Ugotovljeno je bilo, da normalen dojenček prežije dnevno jedva 2 in pol odstotka dnevnega časa, dočim se najmanj 6.7 odstotkov dnevnega časa smeji ali pa je dobre volje. Preostalih 90 odstotkov pa porabi za spanje in prehrano oz. nego.

AMERIKANCI ZBRAJAJO INDIJANSKO KULTURO

Nekoliko pozno so se spomnile ameriške znanstvene ustanove, da bi bilo umestno, če bi jelo zbirati razne indijanske predmete in toteme, ki izvirajo iz davnih dob, ko je bila na tej celini sveta na višku indijanska kultura. Zaradi širjenja civilizacije je bilo v zadnjih stoletjih uničenih precej dragocenosti, deloma pa se nahajajo po raznih muzejih v Evropi. — Vlada je sedaj odredila poseben urad z večimi uradniki, ki bodo ne le v Ameriki, ampak po vsem svetu nabirali razne dokumente stare indijanske kulture. Ves material bo nato urejen ter spravljen v posebnem muzeju, ki bo tudi ustanovljen v tem okviru.

Hudomušne šale in kaprice ruske carice Ane

Poročna noč dvorskega norca v palači iz ledu

V Moskvi so pred nedavnim pričeli objavljati arhive iz življenja nekdanjih ruskih kronanih glav. Posebno zanimiv je arhiv iz one burne dobe, ko je prostrani Rusiji vladala carica Ana Ivanovna, ki je umrla 1740, torej ravno pred 200 leti.

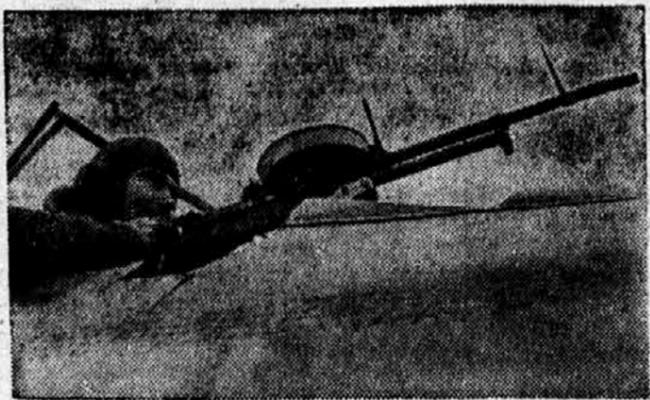
Po smrti Petra II. je izumrla moška veja dinastije Romanovih. Ker car ni imel zakonitega naslednika, je vrhovni državni svet poklical nečakinjo Petra Velikega, hčer njegovega brata Ivana, kurlandsko vojvodinjo Ano Ivanovno, naj zasede ruski prestol.

Poleg svojih sposobnosti je imela carica Ana tudi nekatere slabosti, zaradi katerih se je smejal ves Petrograd. Carica je bila namreč silno hudomušna ženska ter je ljubila kaprice, nenavadne dogodke in norčije. Tako je nekega dne zapovedala vsemu dvoru, da se mora zbrati v hiši dvorskega norca, da proslavi rojstvo kozliča. V neki sobi hiše dvorskega norca je ležala v razkošni postelji pod baldahinom koza. Na glavi je imela nočno čepico s svilenimi trakovi. Pokrita pa je bila z dragocenim atlasom. Poleg stare kože je na svileni blazini ležal mlad kozlič, povit v otroški povoj. Pred to posteljo so v dveh vrstah stali dvorjani z dvorskimi norci na čelu. Ko je prišla v sobo kraljica s svojim ožjim spremstvom, je stopila naravnost k postelji ter iz svoje torbice nasula kozji hrane. Zbrani dvorjani pa so med tem jeli z meketanjem oponašati kozo.

Gordenko do carice. Dal je plemenitaša zapreti ter privedi v svojo palačo. To je bilo januarja 1740, ko je vladala huda zima. Nesrečnega Gordenka so v sami srajci odvedli na dvorišče, kjer so ga polivali z vodo. Mož se je malone izpremenil v ledeno soho. Ta kruti dogodek, čigar ozadje je ostalo carici prikrito, je dal pobudo, da je ukazala zgraditi na reki Nevi ledeno palačo. Palača, ki je kot čudo zrastle sredi reke, je bila dolga 24, visoka 7 in široka 9 metrov. Vanjo sta vodila dva vhoda. Razdeljena je bila na več sob, ki so imele po pet oken. Na oknih pa so bile šipe iz tankega, prozornega ledu. Ponoči so gorele v vseh sobah številne sveče. V njih siju je bila ta ledena palača naravnost fantastična.

Carica Ana je odredila, da se v tej palači proslavi poroka dvorskega norca. Po poroki pred oltarjem so svatje odvedli mlad par v ledeno palačo. Carica je mladoporočencema obljubila visoko nagrado, če vzdržita vso noč v stekleni palači. Ko je prihodnji dan napočila zora, je stopil v palačo nek častnik. V postelji je našel mlad par popolnoma zmrznjen. Sprva so mislili, da sta mrtva. Toda zdravnikom je uspelo, da so obema ohranili življenje. Carica se je nad svojim domislekom močno radovala ter je obe žrtvi svoje hudomušnosti bogato nagradila.

Strojica na angleškem bombniku

Novejši tipi angleških bombnikov so oboroženi tudi s strojnimi. Tako oborožen bombnik se z lahkoto spusti tudi v zračno borbo z letali lažjega tipa, n. pr. lovel. Kabina za strojnico je montirana vrh bombnika. Strojica sama pa je vrtljiva.

Nov termometer

Dr. Johnson, profesor na kalifornijskem inštitutu v Los Angelesu, je iznašel novo vrsto termometra, s katerim je mogoče meriti temperature posameznih teles, ne da bi se jim termometer sploh približal. Termometer namreč meri valovno dolžino nevidnih infra-rdečih žarkov ter kot tak predstavlja spektrometer, ki meri temperature od 0 do 100 stopinj. S pomočjo tega termometra je mogoče meriti tudi temperature, ki jih doslej ni bilo mogoče, z navadnim termometrom. Nova vrsta termometra je zlasti uporabna pri meteorologiji, astronomiji in geofiziki.

NOJEVO PERO

— Gospa, tole nojevo pero vam od silje pristojna. Precej mlajša ste. Takole pero vas pomladi najmanj za deset let.

— In koliko bi jih potrebovala, kaj sodelite?

— Najmanj štiri, spoštovana gospa!

IZ APROVIZACIJSKIH ČASOV

Uradnikovič je zvečer, ko sta se z ženo odpravljala spat, zlezal najprej pod posteljo.

— Kaj, za vruga, iščeš? — ga vpraša žena.

— Svojo karto za meso!

— Zakaj le rabiš sedaj karto za meso?

— Sinoči se mi je sanjalo o tolsti svinjetini, pa nisem imel pri sebi karte za meso.

IZ AFRIKE

Ona je v senčni kopeji, ker bi rada postala bela.

Maribor

Lov za parcelami v mestu in okolici

Vojna v Evropi in kritični časi, katere preživljamo, predvsem vpliva na one ljudi, ki so imeli bodisi v posojilnicah, bodisi doma v »nogavicah« shranjene svoje »jurčke«. Sedaj so prišli ti ljudje na dan s svojim denarjem, katerega se hočejo na vsak način znebiti. Zato iščejo priložnosti, da denar vložijo v nepremičnine, ki so sigurna garancija, da ne bodo izgubili svojo vrednost. Baš radi tega se je pričel pravi lov za nepremičninami. V poštev pride vse: zemljišča, stavbne parcele, hiše, vinogradi in kme-

tije. Pri tem cena ne igra velike vloge, samo, da se iznebijo denarja, ki so ga prej čuvali kot največjo svetinjo in je postal sedaj »neljub gost« v hiši.

Radi te mrzlice za nakup nepremičnin se sklepajo v mariborski okolici od Limbuša, Pekar, Radvanja do Hoč, ter od Kamnice, da Sv. Petra dnevne kupčije in vsak, ki je dobil zemljišče ali kaj drugega je vesel. Pri vsaki taki mrzlici brezdvomno rastejo cene, kakor na borzi in se ravnajo po povpraševanju. Znan je primer v Radvanju, ko je neki mali po-

sestnik, ki je imel svoje posestvece na prodaj, vsakemu kupcu, ki je prišel, cenil za 10.000 din več. Pa ne smemo misliti, da prihajajo kupci samo iz Maribora in okolice, ampak tudi iz drugih krajev, celo iz Zagreba in drugod. Parcele so se silno podražile, in sicer plačujejo že tam, kjer so prej ponujali 10 din za m², sedaj že 30.— din in še več.

Kam bo neki ta blaznost dovedla, se vprašuje vsak, ki opazuje ta lov za nepremičninami.

Postavitev spomenika kralju Zedinitelju

VELIKODUŠEN DAR INŽ. MILANA LENARČIČA V ZNESKU 100.000 din

Sinoči je imel odbor za postavitev spomenika blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Mariboru sejo, na kateri je poveril g. inž. Milanu Lenarčiču iz Josipdola na Poh. dobavo kamenitega dela spomenika. Ta del bo ves iz pohorskega granita (tonalita), kar edino dostojno odgovarja kraljevemu spomeniku. Izvedbo tega načrta je v veliki meri omogočil sam inž. Lenarčič, ki je odboru po-

klonil 100.000 dinarjev kot svoj doprinos za postavitev spomenika. Spričo tega pri nas tako redkega mecenskega darila se odbor za postavitev spomenika javno zahvaljuje g. inž. Lenarčiču, ki je z velikim razumevanjem omogočil, da bo spomenik tak, da se bo Maribor zares veličastno oddolžil svojemu nepozabnemu kralju Mučeniku in Zedinitelju.

Uspela gledališka predstava v Studencih

V soboto in nedeljo zvečer so nas v Sokolskem domu v Studencih vrili diletantje zopet presenetili. Uprizorili so igro pod gornjim naslovom, s katero so ponovno dokazali velike igralške zmožnosti. Tudi tokrat smo se do dobre nasmejali. Vendar je vsak, ki jih je že imel priliko videti, lahko z veseljem ugotovil njihov napredek.

Posebno se je to opazilo pri Majheničevi (tajnica Marija), ki ji ni več cilj gledalce samo zabavati — kar le-ti običajno pričakujejo — ampak nuditi tudi res umetniški užitek. Ista težnja se opazja pri Mlakarju (generalni direktor), kateremu ni nobena vloga več problem. Nekoliko manj vigranosti se je opazilo pri Maksu (Payle), kar je pa spričo toli odgovorne vloge povsem opravičljivo. Tudi zupančičev direktor bi lahko bil nekoliko samozavestnejši, čeravno mo-

ra izpričati svoje slabosti. Ugajali so pa tudi Hauptmanova (uradnica Ema) in njen zaročenec Korčec (Kovač) — slednji je zelo dobro podal značilnosti svoje vloge. Originalni stali bili tudi obe slugi Bobanec (Stefan) in Padežnik (Ivan). Oba sta kot tudi Teršavčeva (služkinja) in Mikuševa (perica) podala svoji vlogi skladno s povezanostjo.

Kot že omenjeno je opaziti pri nekaterih igralcih zelo lep napredek. Mestoma so posamezniki docela prekoračili mejo diletantstva in smemo pričakovati v doglednem času že popolnoma rutiniran kader igralcev. Da so te trditve resnične, nam jasno dokazuje vedno številnejše občinstvo, ki z veseljem spremlja njih razvoj.

Igro je vodil in zrežiral režiser Jože Mlakar. —ič.

OB PONEDELJKIH PRODAJA SVEŽEGA KRUIHA PREPOVEDANA

Sredba o preskrbi prebivalstva s kruhom prepoveduje prodajo svežega kruha. Kruh se sme prodajati en dan po peki. To velja tudi ob ponedeljkih. Včeraj so mariborski stražniki kontrolirali, če se pekarnice držijo te prepovedi in so nekaj razjstrov ovadili.

m **Diplomiral** je na visoki šoli državne glasbene akademije v Zagrebu naš rojak Josip Kalčič iz Trnca pri Raču. Glavni stroki sta mu orgle in kompozicija.

m **Upokojen** je pri štabu mariborske orožniške čete narednik Karel Flakus.

m **Poročila** sta se v Mariboru občinski uradnik g. Lojze Oberžan iz Laškega in gđc. Stefka Kranjc z Bočnc.

m **Seja inariborskega mestnega sveta** bo v torek, 29. t. m. ob 18. v mestni posvetovalnici. Na dnevnem redu je 62 točk. Med drugimi bodo sklepali o dveh novih zdravnikih, nadalje o oddaji mnenja glede predlagane priključitve občine Košaki k mariborski mestni občini ter o posojilu 45.000 din, za katerega prosi sekcija Zdravstva gledaliških igralcev.

m **Občinska uprava Pobrežje** poziva vse brezposelne družinske očete, ki so domovinsko pristojni v občino Pobrežje, da se zglasijo med uradnimi urami v občinski pisarni.

m **Kemični laboratorij pri glavni carinarnici** v Mariboru prične poslovati 1. januarja prihodnjega leta. V pristojnost mariborskega kemičnega laboratorija spada glavna carinarnica v Mariboru ter carinarnice v Celju, Dravogradu in Gornji Radgoni.

m **Nastop mladih igralcev**. V ponedeljek, 28. oktobra bodo izvajali gojenci dramske šole Vladimira Skrbinskega Sheriffovo vojno dramo v 6 slikah »Konec poti«. Stanjejšim obiskovalcem gledališča je ta drama v izvrstnem Zupancičevem prevodu gotovo še v živem spominu od zadnje uprizoritve našega gledališča. Tokrat pa se bo v njej poizkusila mnogobrojna mlada generacija in zato na to produkcijo še prav posebno opozarjamo. —k.

m **Eksplodirala patrone**. Pri nabiranju starega železa je našel 68letni Ivan Horvat iz Studencev tudi staro patrono, ki mu je pri pregledovanju eksplodirala in raztrgala dlan. Zdravi se v bolnišnici.

m **Zrelo jagode** je našel pri nabiranju gob pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju g. Franc Matjašič, železniški mizar iz Studencev.

Vzorno gospodarstvo Vinarske šole

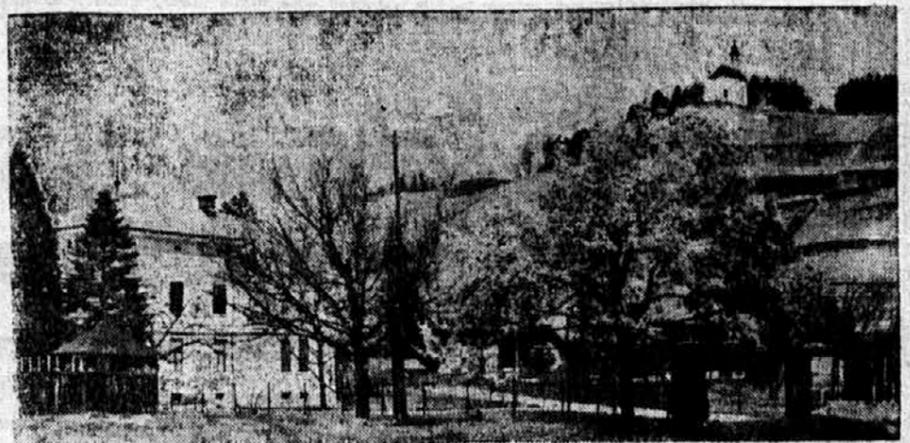
Te dni so imeli v goricah ob Mariborski Kalvariji splošno trgatve v najlepšem jesenskem soncu. Stopil sem navkreber med trgače tukajšnje Banovinske vinarske in sadjarske šole, da bi zvedel kaj več o letošnji vinski letini, ko imajo vendar tako vzorno in najskrbneje urejeno posestvo.

Ljubezni ravnatelj in duša vsega gospodarstva g. Priol mi je določil prijaznega profesorja g. Pečovnika za vodstvo po vinogradu in posestvu. V nevezanem pomenku sem zvedel, da ima Vinarska šola 150 ha veliko posestvo z gozdom vred. Za gospodarstvo brez šole porabijo letno okoli 250.000 do 300.000 din. Posebej so me zanimali vinogradi, ki jih imajo ob Kalvariji in v Racerdvoru. Ob Kalvariji je okoli 4 ha, v Racerdvoru pa okoli 5 ha vinograda, ki so razdeljeni v oddelke po trsnih vrstah. Pri Vinarski šoli prevladujejo predvsem renski rizling, moslavec, laški rizling, silvanec, muškati silvanec, burgundec in žlahtnina, pri Racerdvoru pa moslavec, muškati, laški rizling, silvanec in traminec.

V omenjenih vinogradih je letos za dobro polovico slabša letina kakor prejšnja leta. Le vzorno oskrbovanje goric je dalo razmeroma nekoliko več kot drugod na kakovosti, pa tudi na količini. Marsikod je mnogo slabše. Druga leta je imel mošt iz šolskih goric tudi precej nad 20% sladkorja, letos pa največ do okoli 18 in 19%. Toda Vinarska šola letos kljub temu ne bo vina sladila, ker smatrajo strokovnjaki, da bo letošnji naravnih pridelke čisto dobro pitno vino za splošni potrošek. Letos bo Vinarska šola odbirala (sortirala)

samo burgundec, renski rizling, traminec in moslavec, ostale vrste pa bodo dale navadno potrošno vino raznih vrst (mešano vino).

Ob tej priliki sva se z g. prof. Pečovnikom pomenila tudi o letošnji vinski letini drugod. Pravil mi je, da je letošnja slika vinogradov zelo žalostna. Pridelali bodo tu pa tam le eno petino lanskega pridelka, tudi najboljši vinogradniki, drugi pa še znatno manj. Ponekod je povprečna kakovost takšna, kakršna je v Vinarski šoli najslabša. Slajenje mošta bo morda kaj popravilo, če bo sploh denarja za sladkor. Letos priporočajo na 1 hl mošta 2 do 3 kg sladkorja. Banska uprava je omejila količino sladkorja za 1 hl na 3 kg. Slajenje bo podražilo vino za okoli 30 par pri litru. Cena štajerskih vin se bo še povečala, ker vpliva na ceno naših vin tudi cena vin v drugih predelih

Vinarska šola s Kalvarijo v ozadju.

NE ODMETUJTE KOSTI, KER JIH LAHKO PRODATE!

Ravnateljstvo za proučevanje in organizacijo poljedelstva v svrhu preskrbe z živežem opozarja prebivalstvo, da ne odmetuje kosti ker so vačne za proizvodnjo umetnih gnojil. V državi je nekaj tovarn, ki kupujejo kosti za meljavo koščene moke. Ker pa je nastalo pomanjkanje nekaterih umetnih gnojil, posebno superfosfata, bodo tovarne produkcijo še povečale. Merodajni so zato tudi sklenili prepoved izvoza koščene moke.

m **Več kokoši** je neznanec ukradel posestniku Francu Lešniku ul. Mejne ul. 5. m **Z metlo sta napadla** neki moški in ženska trgovecvo soprogo Rozalijo Pečarjevo v Mlinski ulici ter jo lažje poškodovala. Zgubila je pri tem tudi šop las.

m **S kolesa je padla** na Glavnem trgu 41 letna delavka Eva Vebrova ter se poškodovala na desnici in nosu.

m **Tatinski čevljarski vajenec**. Pred časom je bila čevljarskemu mojstru A. Z. iz Studencev ukradena iz delavnice na Aleksandrovi cesti večja vsota denarja. Tatvine je bil osumljen njegov vajenec, ki pa se je spretno izgovarjal. Pred dnevi pa so mu dokazali razne poverbe, ko je za mojstra kasiral pri raznih strankah, ne da bi on vedel. Ko so ga studenški orožniki trdo prijeli, jim je pod težo dokazov vse priznal, tudi tatvino omenjenega denarja. Mladega nepridiprava so prijaviili sodišču.

m **Konj je stopil na nogo** 52 letnemu delavcu Antonu Kukovcu iz Hoč, tako da je moral iskati pomoči v mariborski bolnišnici.

m **S koso na ramenu se je peljal** s kolesom 37letni delavec Anton Pesek iz Rač. Med vožnjo je padel s kolesa ter se je pri tem obetno urezal v desno roko.

* **Lastniki osebnih avtomobilov**, ki želijo svoja osebna vozila opremiti z metanom, naj se zglasijo takoj pri mestnem avtobusnem podjetju, Maribor.

Narodno gledališče

Torek, 22. okt., ob 20.: »Nenavaden človek« Red B.

Sreda, 23. oktobra: zaprto.

Četrtek, 24. okt., ob 20.: »Cyrano de Bergerac« Red C.

Prva ponovitev tragikomedije »Nenavaden človek«, ki je bila pri premieri ob navzočnosti prisrčno aplavdiranega avtorja zelo lepo sprejeta, bo drevi, v torek 22. t. m. Na vrsto pride red B.

Kino

* **Grajski kino**. Samo vključno torka prvi ruski film »Peter veliki«. Od srede dalje izboren češki film »Vražji študentje«

* **Kino Union**. Do vključno srede »Glasnik ljubezni« velika filmska drama, razkošne scenerije, napele vsebine z Jean Gabinom v glavni vlogi.

* **Esplanade kino**. Vsled velikega zanimanja in ogromnega obiska se podaljša do vključno torka sijajni dunajski film »Dunaj, mesto ljubezni« z Hans Moserom in Paul Hörbigerom.

Sport

Končni rezultati nagradnega tekmovanja

Z zaključkom jesenskega dela prvenstva v slovenski nogometni ligi se je zaključil tudi naš nagradni natečaj, v katerem je sodelovalo 207 tekmovalcev, ki so več ali manj redno pošiljali svoje prognoze. Rezultati tekmovanja kažejo, da si ni bilo tako lahko nabrati točk, kakor je to v začetku izgledalo, saj niti najboljši ni dosegel 50% dosegljivih točk. V prvi vrsti je tu igrala odločilno vlogo vrsta popolnoma nepričakovanih rezultatov, iznenadenja smo imeli skoro v vsakem kolu, tako da raz. 2 progn. v 3. kolu nikomur nismo mogli prisditi 6 točk, dočim višje sploh nobeden tekmovalce ni prišel. Povprečni rezultati prognoz po točkah se sučejo med 3 in 2 točkama, kajti v celoti sta dobili 2 prognozi po 6 točk, 17 po 5, 79 po 4, 267 po 3, 329 po 2, 166 po 1 in 5 po 0 točk, 14 prognoz pa smo v teku tekmovanja izločili kot neveljavne v smislu razpisa. Najboljše rezultate smo zabeležili v 3. in 1. kolu, dočim so tekmovalci pri ostalih prognozah imeli manj sreče.

Koliko točk so si nabrali

Prvo mesto v nagradnem natečaju je zasedel knjigovodski pomočnik Roman Tomšič iz Maribora, ki je vodil v zadnjih kolih ter ima ob zaključku 24 točk od 56 dosegljivih. S 23 točkami je na drugem mestu Albin Ralca iz Maribora, z 22 točkami je tretji dijak Franc Vetrh iz Ptuja.

Po 21 točk sta si nabrala sporn Herman, uč. obrt. šole iz Maribora, ter Kapun Hinko, dijak iz Slov. Bistrice.

Po 20 točk imajo Karel Pocajt, dijak žel. šole iz Maribora, Herman Heller, dijak iz Dogaš, Vinko Glavič, litograf iz Maribora, in Kumar Jože, dijak iz Pobrežja.

Po 19 točk ima 14 tekmovalcev: Alojzij Greif, Tone Kolenko, Franc Radej, Tone Tratnik iz Maribora, Rudolf Babič, Ivan Grizoid iz Pobrežja, Ivan Dremelj iz Studencev, Franc Mekina iz Nove vasi, Karlo Razdevšek iz Prevalj, Drago Dečko, Alfonz Brzič iz Celja, Janko Sušec iz Gornje Radgone, Srečko Teran iz Kranja, Vlado Uratnik iz Braslovč.

Po 18 točk imajo Pavel Černigoj iz Maribora, Emil Medvešek, Filip Samar iz Studen-

cev, Gojmir Gala, Zivko Vodopija iz Celja, Vasilije Resinovič iz Pobrežja.

Po 17 točk imajo Stanko Hren, Paulca Konič, Maks Novšak, Ivan Orešič, Karel Pocajt, kraj. pom., Branislav Senica, Metod Skamljič, Zlatko Voglar iz Maribora, Milan Peršič, Ciril Peršič iz Pobrežja, Ivan Ferš iz Košakov, Alojzij Bruner iz Prevalj, Ivo Kardoš iz Murške Sobotne.

Razen teh ima 10 tekmovalcev pa 16 točk, 6 po 15, 14 po 14, 6 po 13, 10 po 12, 12 po 11, 11 po 10 in 96 izpod 10 točk.

Nagrajeni tekmovalci

- Med tekmovalce, ki so imeli pri uganjanju rezultatov največ sreče, bomo razdelili sledeče nagrade:
1. Sani tvrdke Pinter & Lenard Roman Tomšič.
 2. Srajco s samoveznicno trgovine Avgust Hedžet Albin Ralca.
 3. Toaletne potrebščine, darilo mr. Cirila Maverja, lekarnarja pri Zamorcu, Franc Vetrh.
 4. Tribunske vstopnice k spomladanskim ligaškim tekmam v Mariboru, darilo sportnih klubov Maribora in Zelezničarja, Herman Sporn.
 5. Slika 13x19 foto ateljeja Mirko Japelj, Hinko Kapun.
 6. Brezplačno krožno potovanje po Slovenskih goricah, darilo »Putnika«, Karel Pocajt, dij. ž. š.
 - 7.—16. so knjige Tiskovne zadruga v Mariboru, ki jih bodo dobili sledeči tekmovalci: Herman Heller dr. H. Dolenc »Izbrane spise«, Vinko Glavič A. S. Puškina »Kapetanova hči«, Jože Kumar J. Zeyerja »Tri legende o razpulu«, Svena Hedina »V azijskih puščavah« Janko Sušec, Vašte-Burger like »Umirajoče duše« Alfonz Brzič, Pastuškina »Križev pot Petra Kupljenika Drago Dečko, dr. F. Zbašnjika »Žrtve« Franc Radej, Pavla Kunaverja »Zadnja pot kapetana Scotta« Tone Tratnik, Guya de Maupassanta »Povesti iz dneva in noči« Ivan Dremelj, Hearnia Lafcadija »Knjiga o Japonski« Tone Kolenko.
 - 17.—23. so enomesečni brezplačni abon-

maji »Večernika«, ki ga bodo počeni s 1. novembrom prejeli vsi tekmovalci z 19 točkami, ki niso med gori nagrajenimi.

Nagrajenim tekmovalcem čestitamo ter jih prosimo, da naj počeni s soboto, 26. oktobra dvignejo v našem uredništvu nakaznice za nagrade. Tekmovalcem izven Maribora bomo nagrade na željo poslali po pošti. Ob koncu izrekamo tudi toplo zahvalo mariborskim tvrdkam in sportnima kluboma, ki so prispevali nagrade za natečaj.

Drobne novice

Velik požar v Selnici ob Dravi

Nocojšnjo noč je izbruhnil v gospodarskem posloju Antona Škrbineka lesnega trgovca v Selnici ob Dravi ogenj, ki je lepo urejeno poslopje upepelil do tal. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Domnevajo pa, da je nastal v garaži. Lahko bi prišlo tudi do še večje nesreče, saj so se uslužbenci, ki so spali v posloju, zbudili, ko je bil v ognju še velik del strehe. Prihitelj je na pomoč selniška gasilska četa, ki je ogenj omejila, da se požar ni razširil. Škoda znaša okrog 100.000 din in je deloma krita z zavarovalnino.

n Mesto docenta klasične filologije je razpisano na univerzi v Skoplju.

n Svinčeno sidro z rimske galeje so našli potapljači iz Krapnja, ko so nabirali morske gobe med otokoma Solto in Ciovo. Ker so na tem mestu že pred leti našli zgodovinske rimske predmete, domnevajo, da se je tu potopila rimska ladja, natovorjena z vinom ali oljem.

n V nekem toplim izvirku kopaljšča v Daruvarju so našli utopljenega preddelavca P. Markusa, ki je bil zaposlen pri gradnji gozdne proge. Pred dnevi je dvignil predujem na svojo plačo, nato pa je dalje časa popival ter se verjetno v pijanem stanju hotel okopati v izvirku, kjer je utonil zaradi otrplosti srca.

n Ukradeno diplomsko delo. Absolventu šumarstva Dušanu Popoviču v Beogradu so neznan zlikovci odnesli iz stanovanja vse, kar je bilo količkaj vredno. Med drugim so mu odnesli tudi diplomsko delo ter razne dokumente in risbe, ki jih je pripravil za izpite.

n Lovska nesreča. Blizu Jelačičeva pri Daruvaru se je na lovu smrtno ponesrečil lovec Ivan Miletič; ustrelil je mladega srnjaka. Ker je kazal še znake življenja, ga je hotel na nelovski način ubiti z udarcem s puškinim kopitom po glavi. Pri tem se je sprožil naboj v drugi cevi ter ga zadel v prsi. Kmetje so ga našli drugi dan mrtvega poleg ubitega srnjaka.

n Meteorološko postajo in botanični vrt namerava zgraditi na Velebitu banska oblast banovine Hrvatske.

n 900 gramov težek paradiznik je zrasel na vrtu Milutina Obradoviča v vasi Leoviči pri Ljuboviji. Zanimivo je, da je plod dosegel to težo kljub hribovitemu in kamenitemu zemljišču, na katerem je zrasel.

n Bivšega poslanca Zivojina Jevtića, ki je bil izvoljen leta 1932 in 1935, je obtožilo državno tožilstvo v Jagodini, da je skrival prijetelega razbojnika Draža Gligorijevića.

n S cerkvenega stolpa je padel na zemljo iz višine kakih 20 m 26-letni električarski pomočnik Ivan Franolič, ki je bil zaposlen pri popravilu kupole na cerkvi v Stenjevcu pri Zagrebu. Pri padcu se je zelo težko poškodoval.

n Steklenico žganja je izpil v treh urah za stavo 500 din varaždinski obrtnik Franjo Vadas v hiši posestnika Martina Bohala, ki je ravno kupal žganje. Stavo je tako sicer dobil, zato pa je še istega dne podlegel zastrupljenju z alkoholom.

n Ze tri leta živi s kroglo v glavi Djuro Krajnovič v Brodskem Varošu. Pred tremi leti je dobil strel v glavo. Zdravniki mu krogle niso mogli odstraniti, tako da jo nosi še danes. Za zanimiv slučaj se zanima več zdravnikov.

n Novi most čez Savo bodo kmalu dovršili in dali v uporabo pri Stari in Bosanski Gradiški. Most ima tri velike oboke, dolg je 240 m ter je stal 21 milijonov dinarjev.

n Največji policist v Jugoslaviji je Stojan Curin, občinski stražnik v Bosanski Dubici. Visok je 2.05 m. Pred vojno je bil v Ameriki, od tod pa je odšel na solunsko fronto kot dobrovoljec. Bil je večkrat ranjen.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Dražbe, ureklji, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma se le vnositi v pisma skupaj s naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 3 din.

Kuhinjsko in SPALNO OPREMO v dobrem stanju prodam za din 2450. Mlinska ulica 10. 19173-17

Kupim železno PEČNO ZASLONILO Koroška cesta 6. v trgovini. 19163-17

ŽENSKI KOTIČEK
ŠIVALNI STROJ za šivilje, malo rabljen, se prod. Koseskega ul. 57. 19181-18.

ŽENITBE - DOPISI
DEKLE s čisto preteklostjo želi poročiti moža s stalno službo, vdovci niso izključeni. Poudarje na ogl. odd. »Večernika« pod značko »Čista preteklost«. 19167-19

Spomnite se CMDI

VAŽNO ZA VSAKOGAR!
Pred nastopom zime naročite nove ali dajte popraviti Vaše peči in štedilnike pri prvovrstnem pečarskem podjetju. Stalno velika zaloga naj-novejših modelov peči. Štedilnikov in stenskih oblog. Pečarstvo Strašek Gustav. Maribor, Tyrševa ulica 12. 18218-28

Prodam 4 visoke NAGROBNE SVETILKE Koroška cesta 6. v trgovini. 19164-28

VOZILA
MOŠKO KOLO dobro ohranjeno, vsled odhoda na orožne vaje se pomeni prod. Ogljed koleasa od 12—14 ali 19—20 ure. Babošek Milka, Tezno, Gregorčičeva 3. 19179-22

Oglašujte!

Prikrojevanje
s tem krivalju kom bo prineslo Vašim kolegom in kolegiam uspeh. Tudi prejmeta točna navodila od izumitelja tega!
F. SCHAUER Majatrova 13-II-6 Maribor

SUŽBO DOBI
ČEVLJARSK. POMOČNIKA sprejemem takoj. Plečko Franc, Tezno, Ptujška 19. 19180-2

Sprejme se došteno ZANESLJIVO DEKLE ki zna samostojno kuhati in opravljati vsa druga hišna dela. Trgovina, Koroška 17. 19176-2

SUŽBO ISČE
NATAKARICA išče službo v mestu takoj. Pismene ponudbe na ogl. oddelku »Večernika« pod »Natakaričica«. 19165-3

VAJENCI - (KE)
VAJENCA krepkega, zanesljivega, sprejme proti polni oskrbi pekarna Rakuša, Koroška c. 24. 19033-4

STANOVANJE ODDA
Lepo eno- in DVOSOBNO STANOVANJE se odda z vsemi pritliklinami takoj. Vprašati Radvanjska c. 30/I. 19182-5

DVOSOBNO STANOVANJE se odda mali družini. Vprašati: Aleksandrova c. 32/II. 19175-5

STANOVANJE za 2 stranki se odda. Tržaška 48. 19156-5

PEGESAN KREMA
PROTI SONČNIM IN DRUGIM PEGAM
IŠČAJU IN NEČISTI KOŽI
DROGERIJA KANC

PREHRANA
DVA GOSPODA se sprejmeta v vso oskrbo v kabinet s 1. novembrom. Cafova 5, II nadstr. Maribor. 19178-7

SOBO ODDA
OPREMLJENA SOBA pri parku se odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 19177-8

PRAZNA SOBA se odda. Wildenrainerjeva 16, II. nadstr. vrata 6. 19171-8

SOBO ISČE
OPREMLJENO SOBO iščem v novi zgradbi v centru mesta. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika«. 19186-9

POSEST
PARCELO prodam. Pišite pod »Blizina mestnega parka« na ogl. odd. »Večernika«. 19168-11

DENAR
IŠČEM SODELAVCA s 6—8000 din. Dober zaslužek! Gobec Drago, Studenci, Ciril-Metodova 5. 19172-12

OBRT - TRGOVINA
KERAMIKA. Hišni posestniki in najemniki, pregledite Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

POHIŠTVO - OPREMA
IZVRSTEN ŠTEDILNIK se prod. Frankopanova 35. Divjak. 19162-17

ZLOŽLJIVA POSTELJA dekoracijski divan, radio, črn moški plašč, harmonika, mize in raznovrstno pohištvo ceneno napredaj, Masarykova 24. 19174-17

Vse za šola in pisarna
v TISKOVNI ZADRUGI
Cankarjeva 1 - Telefon 25-45.